

horitzons nous

Terçer i quart trimestre del 1973 27

Josep Moix ha mort

Pau Casals

XILE: Solidaritat!
Rèquiem per Pablo Neruda

Ensenyament

**La Iugoslàvia socialista
i multinacional**

El camp, la lluita obrera, els preus

Documents

PUBLICACION TRIMESTRAL

Declarada lícita su publicación en lo relativo a la cultura y la educación, según dictamen de la Secretaría de Educación Pública, comunicado en Oficio nº 581, de fecha 22 de agosto de 1962.

Corresponsal a França :
Claude Barsotti, 4, Traverse Cas, 13-Marseille (4e), France.
Compte Corrent Postal : C.C.P. 686-60 Marseille.

Sumari

EDITORIALS	1
Presentació d'urgència / Xile: Solidaritat.	
JOSEP MOIX HA MORT	7
Moix, una vida al servei dels treballadors, per Sergi VALLES / Missatge de G. López Raimundo.	
PAU CASALS	23
Pau Casals: una actitud, per T.P.	
EL PENSAMENT I L'ACCIÓ	28
La vaga dels mestres estatals, per E.M. / L'educació preescolar, per un grup de mestres de Lleida / Cinquena Universitat Catalana d'Estiu a Prada, per Pau IBORRA.	
HORITZONS DEL MÓN	52
Visita a la Iugoslàvia socialista i multinacional, per Pere ABADAL.	
SOCIALS	62
Problemes dels camperols lleterers, per Ramon PAGES / El règim: ni interès ni capacitat per frenar els augments de preus, per G.E.	
LES LLETRES	74
Rèquiem per Pablo Neruda, per Ramon ROIG.	
DOCUMENTS	77
Declaració de la Permanent de l'Assemblea de Catalunya sobre els 113 detinguts / Els 113 al poble de Catalunya.	

PRESENTACIO D'URGENCIA

La detenció per la policia franquista de 113 demòcrates a l'església de Santa Maria Mitjancera de Barcelona el 28 d'octubre és el darrer episodi destacat al qual ens hem de referir abans de tancar l'edició. Aquest episodi clou l'etapa d'uns mesos d'intenses emocions que el present número de NOUS HORIZONS només pot reflectir molt parcialment.

Hem de lamentar la desaparició de tres grans personatges: Josép Moix, Pablo Neruda i Pau Casals. Tres personatges molt diferents, però tots tres extremadament pròxims a nosaltres.

Josep Moix, el militant sindicalista sabadellenc i més tard lluitador comunista, modest, infatigablement al servei del seu poble, dels treballadors i del seu partit, que va ser alcalde de Sabadell i ministre de la República i ha mort ocupant el càrrec de president del Partit Socialista Unificat de Catalunya.

Pablo Neruda, torrent impetuós, cim de l'èpica universal, "orgullo de la patria entera" com proclamava un modest cartell a la paret de la barraca dels "pobladores" d'algun suburbi xilè, de la pàtria - afegim nosaltres - que va més enllà de les fronteres de Xile: la pàtria que formen tots els oprimits de la terra.

Pau Casals, el músic universal, l'antifranquista i el català irreductible, al servei permanent de la solidaritat entre els homes i entre els pobles, de la pau, que ha hagut de morir, com en Moix i tants altres, a l'exili.

Però aquests no són els únics desapareguts que hem de lamentar. A Xile no sols ha mort Pablo Neruda. A Xile han mort i segueixen morint desenes de milers de persones ha mort el "compañero presidente" Salvador Allende i innumbrables militants i dirigents de la Unitat Popular i d'altres demòcrates i esquerrans, ha mort la democràcia i el primer govern de la classe obrera, ofegats en el mar

de sang del feixisme que ha provocat la contra-revolució imperialista i xilena.

La guerra del Mitjà Orient, l'agreujament del problema del petroli i la criminal amenaça que sobre la pau mundial va fer pesar el president Nixon els dies 25 i 26 d'octubre en posar totes les tropes nordamericanes del món en estat d'alerta, completen el panorama dramàtic d'aquests darrers temps.

L'emoció sentida pels sectors més sensibles del nostre poble davant d'aquests fets s'ha barrejat amb la tensió d'una lluita que no s'ha aturat ni un moment. En aquest número de NOUS HORIZONS es fa referència a la lluita dels ensenyants, de la classe obrera, d'una part de la pagesia, que són els factors determinants de l'evolució política del país.

Amb la detenció del 28 d'octubre el règim viola una vegada més el dret de reunió, dret legítim - per bé que no reconegut - que també havia violat a Pozuelo de Alarcón en detenir Camacho i els seus companys i en el cas dels advocats laboralistes catalans Albert Fina, Montserrat Avilés i Assumpció Solé, acusats de reunió "il·legal" amb un grup de clients.

La reacció popular que el cas dels I13 ha suscitat mostra, però, que cada dia li serà més difícil al règim de seguir governant amb l'arbitrarietat i el menyspreu dels drets ciutadans.

El règim acusa els detinguts d'estar vinculats a l'Assemblea de Catalunya, i posa així de manifest la seva por i la seva voluntat repressiva contra una entitat que encarna avui el més gran perill que ha d'afrontar el franquisme en el pla polític: l'àmplia unitat de les forces democràtiques. Però al mateix temps, la seva actuació vacil·lant, dubitativa, defensiva davant de I13 persones representatives d'un ventall extremadament divers de tendències polítiques i de condicions socials i professionals, que procedeixen d'una trentena de localitats, de Nord a Sud i d'Oest a Est de les terres catalanes, mostra la relativa invulnerabilitat que engendra l'amplitud unitària.

Ara bé, aquesta invulnerabilitat no existeix perquè si. Es el producte de la lluita. El règim té més d'una arma per utilitzar, encara, en el seu arsenal repressiu, i els règims condemnats per la història poden resultar molt ferotges quan defensen una pervivència que ja no es justifica de cap de les maneres. Cal impedir l'acció repressiva contra aquests homes i dones, doncs, sabent que el perill que corren és real.

Però aquesta indefugible acció solidària ha de fer-se amb la consciència ben clara que avui el franquisme, tant si pega molt fort con si no, es troba a la defensiva, en retirada. Les forces democràtiques han de tenir la convicció certa d'estar a l'ofensiva; han de disposar-se a ocupar tots els buits de poder que anirà deixant l'enemic; han de disposar-se a desplegar la màxima iniciativa per trobar les formes noves de lluita que anirà imposant l'avanç cap a l'enderrocament del règim, que molt probablement tindran aquesta característica: una sortida cada cop més audaç a la superfície.

Aquest no és moment de gaire paraules. És moment d'acció. I als nostres morts, els diem que el seu record no ens paralitza - encara que morin avui sota el terror feixista - sinó que ens estimula més i més. I els diem també, amb paraules de Neruda:

Hermanos : sabed que nuestra lucha
continuará en la tierra.

XILE: Solidaritat

El brutal cop d'Estat militar contra la democràcia xilena ha promogut una grandiosa onada de protesta i solidaritat arreu del món, com no se'n produïen de molt de temps ençà. La magnitud d'aquesta onada palesa la profunditat amb què l'experiment d'Allende i la Unitat Popular havia penetrat en les masses.

Per damunt de les dades concretes particulars del país, la via xilena cap al socialisme tenia un fons no exclusivament local: és o no és possible la transformació d'unes estructures basades en l'exploatació de l'home per l'home en unes altres socialistes, més justes i humanes, per la via democràtica?

Els qui han tallat aquest primer intent i els qui mai no hi han volgut creure han corregut a respondre negativament. Però, si un fracàs fos argument vàlid, mai no hauria triomfat cap revolució armada perquè, abans i després de les que han triomfat, se n'han perdudes moltes. Tanmateix, la universalitat d'Allende en vida i un cop mort posa en relleu la gran esperança promoguda i la mobilització de noves forces a favor de l'experiment.

A Xile mateix, les realitzacions d'Allende i la Unitat Popular hi donen una resposta en principi positiva. En tres anys, sense cap extorsió a la legalitat democràtica i sense cap mesura que reduís la llibertat de l'oposició, foren arrabassats de mans de l'imperialisme i nacionalitzats el coure, el ferro, el carbó i el salnitre; es va crear l'àrea social, a la qual foren incorporades grans empreses monopolistes; es va nacionalitzar el crèdit; i es va imprimir una forta impulsió a la reforma agrària. Aquestes realitzacions demostraren la fidelitat d'Allende i dels partits coaligats al programa amb què es van presentar a les eleccions presidencials i provaren que el programa d'un partit o coalició revolucionaris no és una mera plataforma electoral.

Les masses obreres i populars subratllaren l'aplicació amb un entusiasme creixent, comunicatiu i generador d'ener

gia. Les eleccions de març d'enguany, amb l'augment d'un espectacular 7 per cent dels vots de la Unitat Popular van ésser concloents. La reacció va fracassar rotundament en els seus propòsits. Les transformacions arrelaven en la consciència de les masses i esdevenien irreversibles per la via legal, àdhuc admetent la possibilitat d'alguna alternància, donada la correlació concreta de forces electorals.

Comptant amb els tentacles i els dòlars de la CIA i de les companyies ianquis desallotjades del país, la reacció va trencar amb la legalitat i es va llençar al boicot i a la desorganització de l'economia de Xile, a afamar el poble i a activitats terroristes, tot prou conegut per a no estendre'ns en detalls. Una gran responsabilitat correspon a la Democràcia Cristiana, llevat de poques i tímides excepcions, i més particularment a l'ex-president Frei, per la cobertora pseudodemocràtica aportada a la reacció i a l'imperialisme ianqui semblant confusió en sectors populars que s'han trobat després amb allò que certament no volien. I van contribuir a apartar de l'exèrcit els caps més democràtics, que van fer abortar una primera sublevació per a facilitar finalment el cop d'Estat dels més ultres.

Certament, caldrà aprofundir més l'estudi de l'experiment i enriquir el coneixement de les forces revolucionàries. Caldrà veure fins a quin punt els esdeveniments no feien possible cap altra sortida o bé si, havent concentrat més els cops contra l'enemic principal: l'imperialisme, els monopolis i el latifundisme, no hauria estat possible un eixamplament de la base popular i un major aïllament de l'imperialisme i la reacció. En aquest cas es planteja amb molta força la qüestió de les etapes, que no es poden cremar, i la de tenir sempre present la real correlació de forces.

L'examen a fons és necessari i també el contrast de les opinions discrepants. Però aquesta necessitat, pregonament sentida per tots els amics del poble xilè, no ha de posposar, ans el contrari, allò que avui és més primordial i urgent: el reforçament de la solidaritat internacional.

La resistència interior i la solidaritat internacional poden frenar i a la llarga fer recular la fúria amb què la Junta facciosa ha escomès contra el poble. El plantejament a l'ONU de l'immediat perill que amenaçava la vida

del dirigent comunista, Luis Corvalán, ha obligat la Junta a admetre de primer que hi havia judici, afirmant només que no s'havia dictat sentència, i posteriorment a ajornar el judici. (Després la premsa ha anunciat que Ruiz Giménez gestiona d'assumir la defensa de Corvalán per encàrrec de la Federació Sindical Mundial i altres organismes com Amnistia Internacional, Pax Romana i la Federació Mundial de Juristes).

Aquest és un exemple concret del poder de la solidaritat. Desemmascarar l'imperialisme i la reacció, denunciar els crims de la Junta feixista, aportar al poble xilè la solidaritat política i econòmica de tots els pobles del món, és ajudar-lo a salvar vides, a reagrupar forces i, en definitiva, a obligar els facciosos a fer marxa enrera. Aquesta és en l'actualitat, ho repetim, la tasca primordial i més urgent. No seria la primera vegada que les armes no arriben a imposar-se i han de recular.

Com si hagués previst aquest moment, Pablo Neruda va escriure al "Canto General" els versos següents, de meravellosa actualitat, que M. Vázquez Montalbán ens ha recordat a "Triunfo":

Hermanos: sabed que nuestra lucha
continuarà en la tierra.
Continuarà en la fàbrica, en el campo,
en la calle, en la salitrera.
En el cràter del cobre verde y rojo,
en el carbón y su terrible cueva.
Estarà nuestra lucha en todas partes,
y en nuestro corazón, estas banderas
que presenciaron vuestra muerte,
que se empaparon en la sangre vuestra,
se multiplicarán como las hojas
de la infinita primavera.

Josep Moix ha mort

Moix, una vida al servei dels treballadors

per Sergi Vallès

Josep Moix Regàs moria a Praga. Era el 26 d'agost de 1973, seixanta-quatre dies abans de complir els 75 anys. La seva mort produí una profunda consternació a tots els qui el coneixem, sobre tot als qui havíem treballat i viscut amb ell durant els llargs anys de la seva vida de lluita revolucionària conseqüent i havíem après de la seva modèstia, de la seva bondat i humanisme, així com de la seva capacitat d'obrer dirigent, de la seva fermesa i entrega sens límit a la causa del proletariat. Totes aquestes condicions excepcionals concorrien en la persona de Josep Moix.

Moix, que va abraçar les idees del marxisme-leninisme i que en 1937 havia estat incorporat a la direcció del Partit Socialista Unificat de Catalunya, fou portat a assumir la responsabilitat dirigent del Partit en el moment de la crisi produïda pel "cop d'estat" de Comorera. En el primer Congrés del Partit, en 1956, fou nomenat Secretari General, càrrec que exercí eficaçment fins al segon Congrés, que el nomenà President del

P.S.U. de Catalunya. Ha ocupat aquest càrrec fins a la seva mort.

PRIMERS ANYS

Josep Moix neixia a la industriosa ciutat de Sabadell el 28 d'octubre de 1898. Treinta-vuit anys després ocuparia l'alt càrrec d'alcalde de Sabadell. Moix era fill d'una família de treballadors de condició modesta. El seu pare era pintor, la seva mare es dedicava a la costura. En Josep era el més jove dels quatre germans, dels quals avui només sobreviu Genisa, que compta 83 anys i viu exiliada a un poble de la Catalunya francesa. Moix quedava orfe als 28 mesos i, per aquesta raó, la seva infantesa fou plena de dificultats i privacions. Als 10 anys va haver d'abandonar l'escola per anar a treballar: va entrar a l'impremta Comas com aprenent. Dos anys més tard moria la seva mare.

A l'edat d'11 anys es va inscriure a uns cursos de dibuix a l'Escola Industrial de Sabadell, que seguia després de jornades esgotadores de treball. En Moix, que resultà ésser

un excel·lent alumne, abandonà els estudis i l'aprenentatge d'Arts Gràfiques, perquè en aquella època aprendre l'ofici suposava un mínim de 6 anys d'aprenentatge amb un salari de 6, 8 o 10 pessetes la setmana, segons la professió.

Les seves dues germanes eren obres del tèxtil. Moix segueix el seu camí i s'incorpora a la indústria tèxtil, on amb molta facilitat i al cap d'uns mesos estava ja classificat com a teixidor. Més tard havia d'accedir a la qualificació de "tècnic de la indústria tèxtil i fabril" i com a tal va treballar fins al 18 de juliol de 1936.

En 1914 es va inscriure al Sindicat de la Indústria Tèxtil de Sabadell. Va participar activament a les grans accions que es desenrotllaren entre 1917 i 1920. En aquest període, Moix apareix ja com un segur obrer revolucionari, amb talla de dirigent. La classe obrera de Sabadell obtingué aquells anys victòries remarcables i millores importants: augments de salaris, millors condicions de vida en tots els sentits i altres drets. La reivindicació més important de les obtingudes a partir de 1920, en el ram de la llana, fou l'assegurança dels treballadors per malaltia i sense cap aportació per part dels obrers. La Mútua patronal sabadellenca, a la qual pertanyien la major part d'empresaris, pagava als obrers malalts els jornals dels 90 primers dies. És important recordar que l'assegurança obligatòria

per malaltia era inexistent a la resta d'Espanya. El mateix any els patrons de Sabadell es van veure obligats a pagar quatre setmanades a les obreres parteres, sense cap aportació de les treballadores.

En Moix, als 20 anys, davant del drama de la carnisseria del Marroc volguda pels governants de la monarquia, es va oposar activament al reclutament cap al Marroc dels fills del poble. Mantes vegades havia dit que ell no aniria a fer la guerra als moros; complint la seva paraula, i esquivant la vigilància per tal de no ésser detingut i embarcat, desaparegué de Sabadell. Sols els seus familiars i íntims sabien que era a Carcagent, al País Valencià, on treballava i s'havia incorporat a la lluita sindical. Des d'allà va embarcar-se cap a l'Argentina. Aconsellat per familiars i amics, retornà a Sabadell amb l'esperança de ser declarat no apte per al servei militar degut a una hèrnia que se li va declarar. Això és, efectivament, el que va passar, 50 dies després de ser detingut i traslladat a Saragossa.

LA DICTADURA

El cop militar de Primo de Rivera en 1923 va tenir conseqüències greus per a la classe obrera i per a les llibertats fonamentals del nostre poble: detencions i persecució, tortures i "lleis de fuques", pistolers a sou enquadrats en els Sindicats Lliu

res, clausura dels sindicats dels treballadors.

A Sabadell els principals dirigents de l'Obrera (local dels sindicats situat al carrer de l'Estrella -avui carrer Pérez Galdós- nº 110) eren a la presó o exiliats a França. Els patrons van passar a l'ofensiva i van anul·lar fins on els era possible totes les conquestes anteriors de la classe obrera a les quals ens hem referit. En Moix i d'altres companys, malgrat llur inexperiència, van comprendre clarament que calia reorganitzar la classe obrera de Sabadell. El seu lloc de trobada era un cafè, el Cafè dels Radicals, situat davant de la Plaça Vella (avui desaparegut; al seu lloc hi ha un luxós edifici de la Banca March). Les reunions àmplies se celebraven de nit als boscos de Can Feu, Can Rull i Can Deu. Les cotitzacions es recollien a través d'un segell pro-pesos. Dintre de les oficines del Sindicat clausurat dormien una gran quantitat de papers i documents de gran utilitat, necessaris per a la reorganització dels sindicats clandestins. Baixant per la xemeneia lligats amb una corda, en Moix i dos companys els varen rescatar.

En 1926 Moix tornava a emigrar a l'Argentina. Tres anys després tornava a Sabadell i es posava al front dels Sindicats. Havia de ser-hi fins al 1934, any en què va exiliar-se a França per no caure en mans de la policia a conseqüència dels fets d'octubre d'aquell any.

LA REPUBLICA I L'AUGE DEL SINDICALISME

Amb la caiguda de Primo de Rivera i el règim de transició del general Berenguer els sindicats es van refer amb una rapidesa extraordinària. Els treballadors organitzats van aconseguir amb la lluita els drets que la patronal els havia arrabassat. Durant els anys 30 i 31 es van produir 20 vagues de ram, de les quals 16 van ser guanyades pels treballadors.

Sabadell, com la resta d'Espanya, va celebrar la fi de la monarquia i l'adveniment de la República. Per decisió dels Sindicats es van fer TRES dies de festa. En Moix, des d'un balcó de la Plaça vella del Mercat, deia als milers de treballadors i sabadellencs allà aplegats: "Obligarem els burgesos a pagar aquests tres dies"; i afegia: "Els patrons han realitzat descomunals beneficis durant aquests anys de dictadura, sempre a costes de la nostra suor i de múltiples privacions nostres. Ara és la nostra hora. I no sols perquè paguin íntegrament aquests tres dies que no anirem a treballar. Cal anar també a una revisió i revaloració dels salaris, aconseguir millors condicions de vida per a la classe obrera i el poble treballador, obligar a donar feina als aturats i a respectar escrupolosament la vigència de la Borsa del Treball; cal aconseguir que els patrons es dirigeixin a l'Obrera per tal d'ocupar els llocs de treball mentre hi hagi un sol obrer sense

feina. Organitzem l'acció i la lluita per la disminució de les hores de treball!" Els aplaudiments enmig d'un entusiasme indescriptible van ofegar la veu potent de Josep Moix, dirigent ja aleshores indiscutible de la classe obrera de Sabadell.

Com és sabut, la Federació Local de Sindicats de Sabadell formava part de la Confederació Nacional del Treball (C.N.T.) des de la seva fundació, en 1910. La composaven els següents sindicats:

Aquest gràfic resulta inexacte en relació a 1933 pel fet que 35 barbers, després d'una vaga de dos mesos declarada pel Sindicat de Dependents Barbers que no aconseguí les reivindicacions plantejades, varen decidir de crear la Cooperativa d'Obrers Barbers, experiència molt útil i que durà fins al final de la guerra. Aquesta experiència fou seguida pels obrers forners, enquadrats al Sindicat de l'Alimentació, i posteriorment pels de la Construcció i del ram de la Fusta.

	Afiliats	
	Juny 1931	Març 1933
Sindicat de l'Art Tèxtil i Fabril	7.122	10.140
" " la Construcció	1.000	1.500
" " la Metal·lúrgia	1.400	1.642
" " l'Alimentació	250	--
" " Carreters i Xòfers	310	400
" " Barbers	40	--
" " Gas i Electricitat	150	200
" " la Fusta	285	--
" " d'Arts Gràfiques	114	130

PRIMERES DIVERGENCIES AMB LA C.N.T.

A partir de 1931, una vegada restablertes les llibertats democràtiques i en ple auge del moviment obrer, afloren a la Federació Local de Sindicats de Sabadell entre alguns dirigents criteris i posicions divergents quant a l'orientació sindicalista. En Moix s'oposa decididament al domini de la C.N.T. pels grups anarquistes. No admet que a-

quests, des dels càrrecs de direcció, dictin les normes a seguir i converteixin els sindicats - i, amb ells, els interessos dels treballadors - en trampolí per als objectius esquerristes i "ultrarevolucionaris" dels homes de la F.A.I. i el seu pretès comunisme llibertari.

Per assistir al Congrés de la C.N.T. que se celebrà a Madrid el juny de 1931 foren elegits delegats dels sindicats de Sabadell J. Moix, Miquel Bertran i J. Roses en repre-

sentació del tèxtil, Antoni Soler pel de la Construcció i Alfons Serrano pel de la Metal·lúrgia. En la seva intervenció, Moix manifestà sense equívocs la voluntat dels sindicats de Sabadell; digué que la quasi totalitat dels seus afiliats no admetrien mai el dictat de la F.A.I., i que per evitar-ho els delegats estaven disposats a retirar-se del Congrés, deixant que els sindicats de Sabadell mateixos decidissin la conducta a seguir. Efectivament, quan el Congrés decidí de donar pas als homes de la F.A.I. a la direcció de la C.N.T., es retirà en senyal de protesta tota la delegació de Sabadell excepte J. Cinca, que tot fent trampes havia acudit al Congrés com a delegat d'Arts Gràfiques.

De retorn del Congrés els treballadors de la ciutat -llevat d'uns centenars- aprovaren la conducta de la delegació. A partir d'aquell moment, els faistes, conscients que no tenien força gairebé al si dels sindicats, comencen nerviosos a atacar en Moix, tot acusant-lo de "polític" de "venut" a l'Esquerra Republicana i a la burgesia, de reformista, fins a consumir per obra del faista Molina (àlies "el Valencià") un atemptat: En Moix en resultà ferit a una cama per un tret de pistola. Al Cine Cervantes es va celebrar un míting de solidaritat amb ell. El local, tot i ser dels més grans de Sabadell, no va poder donar cabuda als milers de treballadors que volien testimoniar el seu afecte al seu dirigent.

12

RUPTURA AMB LA C.N.T. I CONQUESTES SOCIALS

El 13 de maig de 1932 es va celebrar el Plè regional de Sabadell, que fou molt tumultuós. No s'hi va poder discutir la problemàtica de la classe obrera, la lluita contra l'atur forçós que ja començava a aflorar (la burgesia sabadellenca, com la de tot el país, començava a oposar-se a les tímides transformacions democràtiques i socials del govern de la Segona República). El que comptava per als faistes en aquest Plè era acaparar els càrrecs dirigents al Comitè Regional i també als sindicats més importants de Barcelona i comarques. Davant d'una tal situació, reunides totes les juntes dels sindicats de la Federació Local de Sabadell, prengueren l'acord -a proposta de Moix- de no pagar al comitè Regional el segell de cotització federal i retenir els diners en caixa fins a arribar a una nova situació més clara i honesta. Aquests diners servirien més tard per fer unes reformes a l'Obreira: d'un local lúgubre i en males condicions passà a ésser un local ben acondicionat.

Després del Plè regional, el Comitè regional publicà en una nota a "Solidaridad Obrera" l'expulsió de la Federació de Sabadell dels rengs de la C.N.T. Moix, sostingut per centenars de treballadors sabadellencs que es traslladaven amb autobusos al Cinema Meridiana -on es celebrava el Plè-, explicà la posició dels

sindicats de Sabadell, desemascarà amb valentia el joc brut dels dirigents faistes. La seva intervenció durà quatre hores. Tan important era la "qüestió de Sabadell" que, una vegada retirada la nombrosa delegació d'aquesta ciutat, els caps "faieros" van decidir de donar per acabat el Plè regional.

Moix va saber preservar en tot moment la unitat del moviment obrer de Sabadell. Només uns 700 afiliats dels 17.000 que comptava la Federació van abandonar-la; es van constituir en un Sindicat d'Oficis varis fidel als postulats de la F.A.I.

De 1931 a 1934 es produïren a Sabadell diverses accions de lluita, amb les quals es varen aconseguir augments de salaris, millores en les condicions de vida dels treballadors i amplis drets. A la burgesia sabadellenca li calia comptar amb la força dels sindicats i amb gran prestigi i autoritat dels seus dirigents, i en primer lloc de Josep Moix.

En aquest període els fabricants de Sabadell no podien donar feina a cap treballador sense passar abans per la Borsa del Treball i acceptar els que estessin en atur forçós. Això també valia per a la Construcció i la Metal·lúrgia. Els obrers de la Metal·lúrgia hevien aconseguit ja la jornada de 44 hores, però aquesta conquesta fou anul·lada pel governador civil Anguera de Sojo.

La patronal, aprofitant la clausura dels sindicats amb motiu dels

fets del 6 d'octubre, va prescindir de la Borsa del Treball. Els patrons només podien respirar l'aire que els convenia si els sindicats eren clausurats, si el govern del país era en mans de la reacció. No té res d'estrany que un gran fabricant de Sabadell manifestés en una reunió d'empresaris que el que justament mancava al gremi de fabricants era un dirigent com el que la classe obrera tenia: Josep Moix.

OCTUBRE DE 1934

El 6 d'octubre de 1934 els sindicats de Sabadell declararen la vaga general, que fou efectiva al 100 per 100. El Comitè Local dels sindicats, encapçalat per Moix, ocupava tot seguit l'Ajuntament. Grups d'obrers responsables ocupaven per decisió dels sindicats la Telefònica, Ràdio Sabadell, els locals de la banca, l'estació dels ferrocarrils, i mantenien el control de les fàbriques més importants. La Guàrdia Civil, impotent, va romandre immòbil a la seva caserna. Foren detingudes algunes personalitats reaccionàries ben conegudes, sense, però, que fossin objecte de cap mal tracte. En aquella ocasió quedà patent la força i la cohesió dels sindicats de Sabadell, dels quals podia afirmar-se que, en qualsevol moment, podien garantir un atur general i l'ocupació democràtica de l'administració local, així com el funcionament normal de totes les activitats socials i econòmiques de la ciutat. Això tornaria a posar-se

de manifest davant de la sublevació feixista del 1936.

Fins a l'hora d'abandonar l'Ajuntament i els restants punts que eren en poder o sota control dels sindicats de Sabadell - com a conseqüència de la capitulació del govern de la Generalitat de Catalunya - no es va cometre cap crim, cap mal tracte als detinguts, cap desperfecte als centres de treball, cap robatori individual; els diners en dipòsit als bancs quedaren intactes. Abans d'abandonar l'Ajuntament es celebrà una reunió presidida per Moix per examinar la situació que creava la derrota momentània. Es decidí de nomenar una comissió encarregada d'amagar bé les armes, per tal que mai no les poguessin trobar la policia ni la guàrdia civil. Aquesta mateixa comissió atendria també els presos i llurs famílies. Es considerà els companys que havien de marxar de la ciutat i exiliar-se a França si calia; entre aquests es trobava en Moix.

EL "BIENNI NEGRE"

Uns mesos més tard retornà a Sabadell i fou detingut. La mateixa sort van córrer els dirigents sindicals M. Bertran, J. Roses i altres. El govern Lerroux-Gil Robles era en certa manera un cos estrany en la societat espanyola; no tenia cap possibilitat de consolidar-se si no optava per una via netament feixista del tipus mussolinià, i el poble espanyol en a

quells moments, malgrat la derrota del 6 d'octubre, no hagués contemplat passivament la instauració del feixisme al nostre país. Era, doncs, el període de les grans combinacions polítiques amb vistes a un futur immediat d'eleccions generals, que en efecte tingueren lloc el febrer de 1936. A l'Esquerra Republicana de Catalunya li mancaven dirigents prestigiosos i populars. Dencàs i d'altres havien traicionat. Moix podia ser un futur dirigent del partit. Li van oferir l'acta de diputat a l'ensens que una llarga estada a Anglaterra, amb totes les despeses pagades i una bona remuneració - la qual cosa significava, endemés, la sortida de la presó -. Moix no acceptà aquest oferiment ni d'altres que li van fer. En Moix no actuava en cap cas de manera personal. Recordo que en aquesta ocasió concreta va plantejar als membres del Comitè Local l'ofertament de l'Esquerra; aquests el deixaren en tota llibertat. Si ell va refusar categòricament, és perquè comprenia amb tota consciència i claredat que només es podia servir la classe obrera plenament des dels sindicats o des d'un partit polític de classe i independent. I en Moix no estava disposat a abandonar el seu lloc de dirigent obrer; només la mort l'en separaria. Més tard, en 1937, ingressaria al Partit Socialista Unificat de Catalunya.

L'abril de 1936, en una reunió de les juntes de la Federació Local, fou designat juntament amb E. Mira com a

representant de la Federació en la celebració del 1er de Maig a Moscú. Els sindicats es comprometeren a pagar totes les despeses del viatge, amb aportacions proporcionals al nombre d'afiliats. Al retorn de Moscú i a proposta de Moix, s'organitzaren una sèrie d'assemblees d'informació que tingueren lloc als jardins del Catalunya Parc -avui locals de la Falange i dels sindicats verticals, situats a la Rambla de Sabadell-. Moix i Mira van informar àmpliament del seu viatge a Moscú, de la jornada del Primer de Maig, de les converses sostingudes amb els dirigents dels sindicats soviètics i les delegacions nacionals i estrangeres. Moix, lleial a la causa del proletariat i fervent defensor d'aquesta, sabia que no es pot estar en cap cas per damunt de la classe obrera i que un autèntic dirigent ha d'estar permanentment vinculat a ella. Aquesta va ser una pràctica invariable d'en Moix, que en el camí de la seva vida revolucionària havia de portar-lo a grans èxits en benefici exclusiu de les masses treballadores.

EL "TRENTISME"

Moix va ser un dels firmants del famós manifest dels "trentistes" i la Federació local de Sindicats de Sabadell va formar part des dels seus inicis dels Sindicats d'Oposició a la C.N.T., que van tenir una història molt poc afortunada. Degut

a les posicions ambigües, vacil·lants i oportunistes d'aïgües dels seus dirigents, tant de Barcelona com d'altres localitats, el desenllaç era inevitable: el moviment trentista havia de desaparèixer i l'alternativa era reingressar a la C.N.T., passar a la U.G.T. o als sindicats creats pels comunistes del P.O.U.M. Els sindicats d'algunes federacions locals, després del congrés de Saragossa del maig de 1936, reingressaren a la C.N.T. Sabadell, però, optà per conservar la seva autonomia.

Aquesta posició i tota la trajectòria seguida des de 1931 eren la garantia d'un creixement continuat dels sindicats i de la seva unitat, cosa que s'aconsegüí plenament malgrat el treball de sapa i de proselitisme a profit del Partit Sindicalista dut a terme per R. Fornells, dirigent de la Federació Local i mestre de l'Institut Pedagògic "Cultura", escola laica i racionalista subvencionada íntegrament per la Federació Local de Sindicats, inclosos el salari i la vivenda de Fornells, i a la qual van arribar a assistir-hi prop de 250 alumnes.

LA GUERRA CIVIL

En produir-se la sublevació feixista del 18 de juliol de 1936, els sindicats ocuparen novament l'Ajuntament, l'emissora, les fàbriques importants, els bancs i Renfe. Foren

detinguts amb les armes a la mà alguns personatges que estaven preparats a ocupar Sabadell. Tot i ser respectada la composició de l'Ajuntament, de signe republicà, era del tot evident que la veritable autoritat de Sabadell eren ja Josep Moix i la Federació. Una prova incontestable en fou que tant el capità de la Guàrdia Civil com el de les forces d'Assalt, separadament i a les primeres hores del matí del dia 18, es van presentar a l'Ajuntament i van demanar d'ésser rebuts per en Moix per posar-se incondicionalment a les seves ordres. En fer-ho, era clar que es sotmetien a l'autoritat de la classe obrera de Sabadell, de la qual ningú no posava en dubte l'hegemonia dirigent.

Responent al decret de la Generalitat de procedir a la constitució de Comitès de Milícies, Moix i dos companys més de la Federació foren designats per constituir el Comitè Local de Milícies. Aquest estaria format per representants dels partits polítics de la localitat i de la U.G.T. i la C.N.T. En Moix en fou elegit president per abrumadora majoria de vots.

Com a tot arreu, també a Sabadell es van cometre alguns estralls en persones físiques. Cal deixar ben clar que Moix era enemic decidit de les injustícies, fos qui fos qui les cometés. En alguns casos, tot arriscant la pròpia vida, va evitar mals tractes innecessaris. L'actual alcalde podria certificar aquesta afirma-

ció a propòsit de la persona del seu avi i d'altres.

La conducta dels representants de la C.N.T.-F.A.I. al Comitè de Milícies es feia intolerable, perquè de manera directa havien d'assumir la responsabilitat dels estralls en tots els dominis realitzats per elements de la C.N.T.-F.A.I. En una reunió del Comitè que va durar 17 hores i en presència de representants de la C.N.T.-F.A.I., Moix va dir que la paciència tenia límits, que no es podia permetre que uns quants pertorbessin l'ordre revolucionari i l'ajut imprescindible que calia aportar al front de la guerra. Si no hi havia una declaració responsable per part dels membres de la C.N.T.-F.A.I. en aquella reunió per posar fi al desordre, proposava l'expulsió del Comitè de Milícies dels membres d'aquestes organitzacions. Els faistes, incapaces d'adquirir un tal compromís, es retiraren de la reunió, la qual cosa significava de fet la seva expulsió.

A partir d'aquest moment alguns dirigents de la C.N.T.-F.A.I. s'incorporen al front, a la columna Roja i Negra, i d'altres van a viure a Barcelona. A partir d'aquest moment també, Moix i d'altres dirigents de les Milícies i dels Sindicats comencen a rebre anònims amb amenaces de mort.

Moix, que no ignora que la seva força radica en les masses, proposa la celebració d'un míting per tal d'informar de la situació creada i

de l'expulsió dels faistes del Comitè de Milícies, tot desemmascarant públicament aquests elements. El míting es celebrà al Catalunya Parc. Milers de treballadors i sabadellencs ompliren de gom a gom l'espai vastíssim del Catalunya Parc. Josep Moix, únic orador, va informar àmpliament, amb la serenitat i valentia que el caracteritzava, i va desemmascarar obertament els elements de la F.A.I. "Les amenaces no em faran canviar de conducta", digué. L'entusiasme dels milers de sabadellencs era indescriptible. Aquest acte històric per a Sabadell, que més tard havia de tenir repercussions molt positives en tot el moviment obrer de Catalunya, pot dir-se sense por a equivocar-se que fou l'enterrament de la C.N.T.-F.A.I. a Sabadell. Ho confirmà el creixement constant d'afiliats a la Federació Local, i quedà demostrat sense equívoc amb l'ingrés massiu dels treballadors de Sabadell a la U.G.T. de Catalunya unes setmanes més tard.

L'INGRES A LA U.G.T.

La nova situació creada per la sublevació feixista aconsellava que els treballadors, per tal de realitzar tots els esforços de cara a una ajuda eficaç als fronts de batalla, estessin enquadrats en dues soles centrals sindicals. Abans de prendre, però, cap decisió per dalt, Moix proposà que s'organitzessin dos mítings; a cada un d'ells seria invitat a parlar, com a únic orador, un represen-

tant del Comitè Regional de la C.N.T. i del Comitè de Catalunya de l'U.G.T. respectivament. Aquests mítings tingueren lloc també al Catalunya Parc. Després dels dos mítings quedaren instal·lades les urnes a la Federació Local, per tal que els treballadors votessin en tota llibertat si volien ingressar a la C.N.T. o a l'U.G.T. Els resultats donaren més d'un 80% a l'U.G.T.

Aquell era un dia històric per a la classe obrera de Sabadell i de tot Catalunya. La C.N.T. perdria ràpidament la seva hegemonia sobre la classe obrera de Catalunya. L'U.G.T. que en començar la guerra tenia uns 60.000 afiliats, en tenia 500.000 ja en novembre de 1936, mentre que la C.N.T. sols comptava en aquesta mateixa data amb 361.000 afiliats.

En el Primer Congrés de l'U.G.T. celebrat l'any 1937 al Palau de la Música Catalana, fou nomenat President de l'U.G.T. de Catalunya. Abans havia ocupat el càrrec de Director General del Treball de Catalunya.

DES DE L'ALCALDIA DE SABADELL

En virtut de la dissolució dels Comitès de Milícies per ordre del govern de la Generalitat i del decret per la constitució de nous ajuntaments, Josep Moix fou designat alcalde de Sabadell. Dos mesos més tard contrauria matrimoni amb l'obrero del tèxtil Dolors Ruano. Del matrimoni neixeren primer un fill, Marc, i després una filla, Diana.

Des de l'alcaldia de Sabadell Moix treballà incansablement per tal d'organitzar, en primer lloc, la vida ciutadana i, tot seguit, el funcionament de la indústria de guerra. El camp d'aviació fou posat en condicions per servir les forces aèries lleials al govern. Es creà el Consell Econòmic, que havia de jugar un paper molt important en la direcció de la indústria sabadellenca i de tota la vida socio-econòmica de la ciutat. Moix va procurar que des de l'Ajuntament es tingués un rigorós control de tots els productes de primera necessitat i se'n fés una distribució racional i equitativa, tot combatent per tots els mitjans el frau i l'estraperlo.

Moix, estretament vinculat a les masses treballadores, treballava incansablement al servei de tots. Li era difícil estar molts dies sense un contacte directe i físic amb els treballadors, amb el poble. Periòdicament s'organitzaven assemblees d'informació, en les quals en Moix explicava la situació real en què es vivia, assenyalava els errors que es cometien, les dificultats lògiques d'una tal situació, les insuficiències; estimulava a treballar sense descans, a comportar-se millor, a assegurar als fronts tot el necessari. "Cal fer-ho tot", deia, "per guanyar la guerra". Amb atenció i respecte escoltava tots els que li feien preguntes, suggeriments, que expressaven opinions sobre qualsevol problema de l'hora. Robant hores a la son,

18

no deixava cap vespre d'anar al Cafè, on conversava amb els seus amics i col·laboradors més pròxims.

AL GOVERN DE MADRID I A L'EXILI

Moix abandonà l'alcaldia de Sabadell i la Direcció General del Treball de Catalunya per tal d'assumir l'alt càrrec de Ministre del Treball del govern de la República presidit pel Dr. J. Negrín. En 1939, obligat a evacuar Catalunya davant l'avanç de les tropes feixistes, Moix passà a França. Moix, Negrín i caps prestigiosos de l'exèrcit de la República (entre els quals figuraven els generals Modesto i Hidalgo de Cisneros) es traslladaren a la zona Centre per tal d'examinar la situació política i militar sobre el terreny i tractar d'organitzar la resistència, reforçar l'exèrcit i continuar la guerra fins a la victòria final. La traïció de Casado i la seva Junta van fer impossibles aquests intents. Sols la valentia i l'audàcia els podien salvar de caure presoners de Franco. Moix pogué escapar-se des d'Albacete, amb un avió pilotat per Hidalgo de Cisneros, i retornar a França.

Des del govern exiliat a França i com a membre del S.E.R.E., Moix treballà incansablement al servei dels centenars de milers de refugiats en camps de concentració francesos; contribuï també a facilitar la sortida dels qui no era aconsellable que es quedessin a França. A l'entrada de

les tropes hitlerianes en aquest país, ell va romandre-hi encara prop d'un any, buscat per la policia de Petain. Disfressat i amb documentació falsa, va embarcar cap a Mèxic, on es va reunir amb la seva companya i els seus dos fills.

CONTRA EL FRANQUISME

Un cop alliberada França de l'ocupació nazi, Moix retornà tot seguit al país veí a les tasques del Partit i de l'U.G.T., de la qual era membre de l'Executiva. Va desplegar una gran activitat a favor de la unitat de la classe obrera tant a l'interior del país com a l'emigració.

Des de la direcció del P.S.U. treballà sense repòs per la seva unitat, i per organitzar i desenvolupar la lluita antifranquista a l'interior d'Espanya i de Catalunya. Era membre del Comitè Central i del Comitè Executiu del P.C. d'Espanya. Per la seva honestat política i la seva ferma mesa revolucionària en defensa dels principis marxistes-leninistes del Partit, fou nomenat coordinador del Comitè Central i del Secretariat del P.S.U. La seva actuació fou decisiva per neutralitzar i fer fracassar l'intent fraccional de Comorera de convertir el P.S.U. en un partit nacionalista petit-burgès, tot enfrontant-lo amb el P.C. d'Espanya. En el primer Congrés del P.S.U., Moix fou elegit per unanimitat Secretari General.

Moix, juntament amb d'altres dotzenes de dirigents, fou expulsat de França i l'any 1953 es va veure obligat a exiliar-se a Praga. La seva lluita continuà i va seguir prestant serveis inestimables al Partit i a la classe obrera, tant la del país com la de tot el món: durant alguns anys va formar part del Comitè Executiu de la Federació Sindical Mundial.

Diffícil seria expressar el dolor de Moix en veure's durant tots aquests anys privat de retornar a Espanya, a Catalunya, al seu entranyable Sabadell. En cap moment no havia perdut l'esperança de retornar a Espanya, alliberada de la dictadura franquista, recobrats les llibertats democràtiques i els drets nacionals de Catalunya, per als quals fins a la seva mort ha viscut i lluitat.

El poble de Sabadell el recorda i no l'oblida. Els comunistes de Catalunya, de tot Espanya, mai no l'oblidaran. La classe obrera tota el tindrà present en el seu combat diari, incrementarà la seva lluita, junt amb tot el poble, inspirant-se de les ensenyances de Moix, aprenent de la seva experiència i de la seva actitud. Aquesta lluita farà possible la victòria dels ideals que inspiraren tota l'activitat del gran dirigent que fou Josep Moix.

Sabadell, novembre de 1973

Sergi Vallès

Missatge de G. López Raimundo,

Secretari General del Partit Socialista Unificat de Catalunya, enviat a "Ràdio Espanya Independent" per als oients de Catalunya i retransmès el 30 d'agost.

Camarades i amics:

El 26 d'agost passat ha mort a Praga el President del PSU de Catalunya, camarada Josep Moix, dos mesos abans de complir-se el 75 aniversari del seu naixement.

Tot i que el seu estat de salut era precari des de fa uns anys i que havia sofert el juny passat una lleu embòlia cerebral que era un mal presagi, és difícil d'acceptar que la mort hagi pogut vèncer la fortalesa física d'en Moix i que ja no al tinguem entre nosaltres.

La mort d'en Moix representa per a mi la pèrdua d'un company i amic entranyable, amb el qual compartia tasques de direcció del PSU des de fa quasi trenta anys. Però suposa, sobretot -com per a la totalitat dels comunistes catalans-, la desaparició del dirigent més prestigiós del nostre Partit, figura exemplar del moviment obrer i revolucionari de Catalunya i del conjunt dels pobles d'Espanya dels darrers cinquanta anys.

Abans d'ingressar al PSU en 1938 i de representar-lo en el Govern de la República com a Ministre de Treball, en Moix era ja un líder conegut del proletariat català, que havia exercit càrrecs tan importants com els d'alcalde de Sabadell i de Director General del Treball de Catalunya.

Obrer qualificat del ram tèxtil llaner de Sabadell, Moix esdevingué des de molt jove un dels dirigents més destacats dels sindicats de la capital del Vallès i el principal promotor de la lluita per la unitat sindical i per una orientació més justa per al moviment obrer, que va dur aquests sindicats a separar-se primer de la CNT i a ingressar més endavant a la UGT de Catalunya.

Per alliberar-se de la repressió de Primo de Rivera, en Moix va emigrar els anys vint a Amèrica del Sud, d'on va tornar a la caiguda de la Dictadura. Poc temps després, a causa precisament de la seva lluita en defensa dels interessos dels treballadors enfront de la patronal i contra la instrumentalització dels sindicats confederals pels grups anarquistes, en Moix fou objecte d'un atemptat en què una bala de pistola li va travessar una cama.

L'ingrés dels sindicats de Sabadell a la UGT de Catalunya i el nomenament d'en Moix com a President d'aquesta en 1937 marca un moment crucial del període 1936-1939, durant el qual l'anarquisme perd l'hegemonia que tenia des del segle passat sobre el moviment obrer de Catalunya, i la UGT de Catalunya, orientada pels comunistes, esdevé una organització tan poderosa com la Regional Catalana de la CNT.

Un cop acabada la guerra en Moix va donar des de l'estranger una contribució personal valuosíssima a l'organització de la resistència catalana al feixisme i a la conversió del PSU en la principal força obrera i democràtica de Catalunya.

La fermesa d'en Moix en la defensa dels principis i de la unitat del Partit fou decisiva per neutralitzar en 1949 l'intent fraccional d'en Comorera, que es proposava de convertir el PSU en un partit nacionalista petit-burgès, enfrontat al PCE i al moviment comunista mundial.

El cop de Comorera es produí en el pitjor moment de la guerra freda a escala mundial, uns mesos després que Carrero, Valverde, Puig Pidemunt i Numen Mestres, destacats dirigents del PSU a la clandestinitat, fossin afusellats a Barcelona i poc abans que el Govern francès prohibís el funcionament i l'activitat del PSUC al país veí, mesura seguida de la deportació o expulsió de França dels seus dirigents més coneguts.

Tot enfrontant-se a tota mena de dificultats, en Moix va encapçalar en aquell moment el nucli de direcció que va mantenir la unitat del PSU, va orientar l'activitat creixent dels comunistes de Catalunya, va liquidar entre els nostres rengs les pràctiques nocives de l'anomenat "culte a la personalitat" i va restablir els mètodes leninistes de direcció i organització del Partit.

Com a reconeixement al seu treball, en Moix fou elegit Secretari General del PSU al seu primer Congrés celebrat en 1956. El II Congrés del PSU va nomenar en Moix en 1965 President del Comitè Central, càrrec per al qual fou reelegit en el III Congrés, celebrat al passat gener, al qual no pogué assistir perquè es trobava seriosament malalt.

El llarg exili, l'enyorança de la terra -especialment del seu Sabadell natal, la vida del qual seguia molt de prop malgrat la distància- i la impossibilitat per a ell de tornar clandestinament degut als seus trets físics inconrribles i a la seva popularitat, van fer avançar la mort d'en Moix.

L'amor d'en Moix per Catalunya era tan profund com la seva fidelitat a la classe obrera, trets constitutius del seu internacionalisme sense falliment. Des de 1954 formava part del Comitè Executiu del PCE i va treballar molts anys a la direcció de la Federació Sindical Mundial, des d'on va combatre incansablement per la unitat sindical a escala mundial i per impulsar la solidaritat internacional amb el Moviment de Comissions Obreres, que en Moix veia com l'embrió del futur sindicat unitari, democràtic i independent dels treballadors de tot Espanya.

En Moix fou sempre un home senzill i honest, dedicat íntegrament a la lluita revolucionària i a la seva família.

En aquests moments penso en la seva companya, en els seus fills i néts, als quals envio una forta abraçada i el condol de tots els comunistes catalans.

El dolor que sentim per la pèrdua del nostre dirigent més estimat, tot i així, no ens abatrà, ans serà un esperó per re-doblar la nostra lluita per la llibertat per a Catalunya i els restants pobles d'Espanya, pel triomf de la noble causa del socialisme a la qual en Moix va dedicar totes les seves energies fins al moment de la seva mort.

Pau Casals

PAU CASALS: Una actitud, per T.P.

Catalunya encara no ha pogut fer a Pau Casals l'homenatge que mereix. Ho impedeixen els motius que originaren i perllongaren el seu exili. L'exili fou l'únic instrument al seu abast per manifestar el seu rebuig de tot el que va ésser imposat al poble per la dictadura franquista. La seva negativa a tornar fou, des del començament, una actitud essencialment política, coherent no sols amb uns principis i sentiments personals sinó amb l'excepcionalitat del seu prestigi universal.

S'han dit moltes coses amb motiu de la seva mort. S'han resat misses, s'han cantat cançons, s'han venut anècdotes a tant la pàgina, Però ningú no ha pogut dir ni escriure en premsa o tribuna "autoritzada" el motiu pel qual una glòria de Catalunya i de tot Espanya hagi hagut de morir tan lluny de la seva terra sempre enyorada. Era el punt "conflictiu" del seu itinerari vital i en defugir-lo es desvirtuava l'home de principis que fou Pau Casals. Als joves se'ls ha donat la imatge d'un gran compatriota pel seu art, una mica tossut, amb una dona jove i bonica i una col·lecció de pipes. Dos o tres senyors s'han especialitzat en presentar-lo amb els mateixos tòpics i un cert cansament a força de repetir-los. S'ha dit que va tocar per als poderosos de la terra: reis, reines, presidents i altres. Però no s'ha explicat que l'any 1928 (tenia 52 anys) va crear a Barcelona l'Associació Obrera de Concerts. En conversa amb Robert Friedman, del New York Times, Pau Casals explicà que aquesta fou la gran il·lusió de la seva vida i la continuà a Puerto Rico. Per 50 cèntims els treballadors podien assistir a 12 concerts. "Voldria començar aquí el que a Espanya va interrompre la guerra civil. Recordo que Bach era el que més agradava als treballadors espanyols. Entenien la música per instint".

Quan l'any 1932 la Generalitat de Catalunya el nomenà president de la Junta Musical de Catalunya, l'obra cultural i artística iniciada per la República de cara al poble rebia, amb la persona de Pau Casals, una empenta considerable, i quan avui hi pensem imaginem el nivell que hagués assolit la massa treballadora si, con digué Pau Casals "la guerra civil no ho hagués interromput".

Quan l'any 1933 comencen les repressions nazis a Alemanya, el ja mundialment famós Pau Casals va negar-se a tocar en aquell país "mentre no hi fossin restablertes les llibertats democràtiques" i anys després assumiria la mateixa actitud amb les anomenades democràcies occidentals que, després de la derrota de l'hitlerisme, oferien ajut al feixisme espanyol reconeguent el règim de Franco.

Hi hagué, doncs, una coherència en l'actitud de Pau Casals. El 18 de juliol de 1936 es trobava a Barcelona dirigint una interpretació de la "Novena" de Beethoven que havien d'escoltar els treballadors. Quan li fou comunicada la notícia de la sublevació militar feixista, Pau Casals prengué posició immediata en defensa de la República agredida, un règim que li permetia de fer realitat el seu comni de dur l'art al poble treballador.

Som molts els catalans que no oblidarem mai una tarda del mes de març de 1937 a Barcelona, al Palau de la Música Catalana. L'aviació franquista amb bases a Mallorca bombardejava nit i dia la nostra ciutat. Pau Casals i la seva orquestra donaven un concert per als ferits de guerra i la soferta població de reraguada. Actuava com a solista en un concert del txec Dvorak. Tot d'una, els xiscles de les familiars sirenes anunciaren bombardeig i pels altaveus s'escoltaven les conegudes i mil cops repetides paraules: "Catalans! Al refugi!" S'apagaren els llums al Palau; Hi hagué enrenou entre el públic i un intent de sortida al refugi. Sentíem l'espetic de les bombes al port. Però entre espetic i espetic, el violoncel de Pau Casals, que no volqué callar. A les fosques canvià el programa i començà a tocar, no recordo exactament si fou "El cant dels ocells" o "Els segadors". Però tocava sol i era la del seu violoncel una veu que asserenava y escruixia a la vegada, no sols perquè aquest instrument té aquesta virtut, sinó per la transcendència del moment que vivíem tots plegats: un poble bombardejat sense altra defensa que l'art i el cor de Pau Casals. Ningú no es va moure. S'oïen sanglots de molts i el soroll dels avions. Un cop descarregada la mort, tornaren al cau de Mallorca. S'encengueren els llums. I damunt de l'escenari del Palau, un home menut i calb, amb el violoncel entre les cames, plorava com un infant davant dels soldats de la República, que, amb les cames o els pits embenats, el saludaven amb el puny clos.

I aquell fou el Casals que hagué de fugir. I aquell fou el Casals que no volqué tornar quan els que ordenaven

bombardejar Barcelona l'afalagaren tractant de fer-lo tornar.

El seu exili, doncs, fou la continuïtat d'un combat que un home de les característiques de Pau Casals només podia prosseguir negant-se a tornar mentre no hi hagués llibertat a casa seva. Baltasar Porcel el va visitar en nom de "Serra d'Or" l'any 1966 i li preguntà: "No envoreu Catalunya?" El mestre contestà: "Hi penso cada dia, cada minut"; El periodista afegí: "Ha estat una gran desgràcia per a vos l'exili?" Pau Casals va respondre: "Per a mi personalment, no. No m'ha desfet com a molts. L'accepto perquè crec que és el meu deure" (Serra d'Or, nov. 1966).

Més coneguda és la batalla de Pau Casals per la pau mundial, i àdhuc en el seu neguit pro-israelita cal veure-hi ho un sentiment anti-àrab, sino més aviat una confusió entre el dret del poble jueu a tenir el seu estat i la manipulació d'aquest estat pels imperialistes nordamericans.

Sempre va estar al costat de les causes justes. Pel desembre de 1970 va fer una crida al món en defensa dels patriotes i revolucionaris bascs jutjats a Burgos i malgrat la seva edat avançada es va moure quan cregué que el seu art podia contribuir a enfortir la causa de la pau; Quan acceptà el 27 de setembre de 1964 la presidència dels Jocs Florals de la Llengua Catalana a Perpinyà, encara prohibits a casa nostra que en foren bressol, Pau Casals expressava una vegada més el seu incondicional compromís amb el seu poble, oprimint del punt de vista social i nacional. I quan, en plena escalada imperialista yanqui al Vietnam, els seus compatriotes que compartien la presidència dels mateixos Jocs Florals celebrats aquella vegada a Marsella (1967) li enviaven un telegrama demanant-li que no acceptés la invitació de Johnson a la Casa Blanca, el gran mestre, impressionat per aquell clam, l'acceptà humilment com havia acceptat sempre allò que ell anomenava "el meu deure".

Molts emissaris li foren enviats a Prades i a Puerto Rico amb l'intent de fer-lo tornar, pero encara que fossin gent amiga i ben intencionada Pau Casals els donà sempre la mateixa resposta: "Tornaré, viu o mort, quan a casa tinguem la llibertat i la democràcia". I la llibertat i la democràcia encara no les tenim; Les hem d'aconseguir, les hem d'arrencar als dictadors i botxins. I aleshores l'anirem a buscar per enterrar-lo a casa. I carrers, places, sa

ies de concert, escoles i parcs de Catalunya. duran el seu nom.

La seva vídua, Marta Montañez, ha dit en una carta pública que alguns diaris d'aquí no han gosat llençar al co-ve: "em sento acompanyada en la contribució de la trajectòria de l'obra cultural i humana que ell, amb el seu ideal i exemple, traçà tan dignament". Doncs bé, nosaltres que des d'aquí l'acompanyem en el sentiment, li diem que el poble català encapçalat per la seva classe obrera l'haurà d'esperonar en aquesta trajectòria. Sabem que un ideal com el de Pau Casals exigeix actituds valentes i clares. Ell hagués estat orgullós de la que adoptaren, al cap de pocs dies de la seva mort, 113 dels seus compatriotes de l'Assemblea de Catalunya per als quals la llibertat i la democràcia a casa nostra - la que farà possible el retorn del mestre mort, ja que no pogué tornar viu - s'ha de guanyar, s'ha d'arrencar, ara i aquí. Tot el que es digui fora d'aquest imperatiu és xerrameca.

MINISTERIO
DE CULTURA

LA VAGA DELS MESTRES ESTATALS

per E.M.

"MES FAM QUE UN MESTRE D'ESCOLA"

El punt de partida de la important vaga dels mestres del sector estatal de començaments de 1973 se situa en les pèssimes condicions laborals i professionals d'aquests treballadors de l'ensenyament.

En 1970 es fixa el coeficient del professorat d'Ensenyança General Bàsica (EGB) en 3,6. (Com se sap, el sou dels funcionaris resulta de multiplicar el coeficient assignat a cada categoria per 3.000 ptes.) Però el Ministeri, tot invocant escassetat de recursos, estableix que aquest coeficient serà aplicat de manera esgraonada a partir de l'anterior coeficient en vigor - 2,9 - fins a l'any 1975:

- en 1971 el 90% (de $3,6 \times 3.000 = 10.800$), és a dir 9.720 ptes mensuals;
- en 1972 el 92,5%, és a dir, 9.990 ptes;
- en 1973 el 95%, és a dir, 10.260 ptes;
- en 1974 el 97,5%, és a dir 10.530 ptes;
- en 1975 el 100%, és a dir, 10.800 ptes.

Aquestes sumes representen el sou estricte, que és disminuït d'un conjunt de descomptes (mutualitat, IRTP, drets passius, habilitació) i augmentat - només en el cas dels mestres propietaris, no en el dels interins i contractats - per complements i gratificacions.

Però aquest esgraonament depenia de l'aparició del decret d'integració dels antics "maestros nacionales" al nou cos de "profesores de EGB". El decret d'integració va aparèixer al Butlletí Oficial de l'Estat de l'I-XI-72, però els

sous han seguit regint-se durant els primers mesos posteriors a aquesta data pel coeficient antic, el 2,9 (sou base: 2,9 X 3.000 ptes = 8.700 ptes).

Quins eren els sous efectius dels mestres al moment d'escalar la vaga?

Els sous dels mestres interins i contractats era:

Sou nominal 8.700 ptes

Descomptes: IRTP 51 ptes

Mutualitat 606 ptes

Total 657 ptes. 657 ptes

Salari en mà 8.043 ptes.

Els mestres propietaris cobraven, a més, **complements** i gratificacions, que feien ascendir llur salari a unes 9.700 ptes. Es pot ben dir que la dita popular ibèrica de "passar més fam que un mestre d'escola" seguia de rabiosa actualitat.

A això cal afegir la precarietat de la situació d'interins i contractats: contractes anuals; l'administració fixa al seu arbitri el lloc i la data d'inici del treball; l'antiguitat no és tinguda en compte, etc. Segons xifres oficials, dels 130.000 mestres estatals 19.000 eren interins o contractats el curs passat.

UNA GOTA QUE FA VESSAR EL VAS.

A finals de gener de 1973 la Junta de Retribucions trasllada a la Sots-secretaria del Ministeri d'Educació i Ciència la llista detallada de retribucions complementàries del personal docent. La comparació de les xifres següents dona una idea prou clara de la discriminació escandalosa de la qual són víctimes els mestres i la política classista del govern destinada a dividir els treballadors de l'ensenyament, a crear castes privilegiades interessades en el statu quo i a fomentar un esperit de submissió jeràrquica.

Incentius:
import mensual

Catedràtics d'universitat o	
Escola Tècnica Superior	16.500 ptes
Catedràtics d'Institut	13.500 "
Mestres nacionals	2.400 "

(Font: setmanari del SEM, Servicio, 24-I-73).

Per copsar les dimensions de la injustícia, cal tenir present que aquestes sumes no són res més que els incentius, que s'afegeixen a uns sous-base ja molt desiguals, de tal manera que un catedràtic d'universitat - sense comptar d'altres complements - guanya d'entrada més del triple que un mestre.

La publicació d'aquesta notícia és el fulminant que fa esclatar el malestar sordament acumulat fins aleshores entre els mestres de tot Espanya. De totes les províncies arriben notícies de protestes, d'assemblees, cartes i telegrams. El 24 de gener se celebra a Madrid una assemblea de 2.000 mestres que decideix "atur tècnic els dos primers dies, consell escolar sense assistència dels nens els tres dies següents i tancament total els dos darrers dies". Veiem el curs dels esdeveniments a Barcelona.

CRONOLOGIA DE LA VAGA A BARCELONA I "PROVINCIA"

Gener

Dijous 25. 500 mestres acudeixen al SEM a exigir informació.

Davant de la vaguetat de les respostes del cap provincial del SEM, sr. Portugués, i del president de l'Associació del Magisteri Oficial, sr. Puig, els mestres reunits decideixen:

1er) Celebrar el 29 i 30 reunió del consell escolar.

2on) Manténir les classes tancades, amb assistència dels mestres, el 31, 1 i 2. Repetir aquest programa les setmanes següents fins a aconseguir les reivindicacions següents:

a) equiparació de complements amb els altres cossos docents;

b) igualtat de sou i complement per a interins i contractats, puix que realitzen la mateixa funció docent.

3er) Solidaritat amb les altres províncies on hi ha atur.

4rt) Manifestar la nostra repulsa per la detenció dels companys de Madrid". (Es refereix a la detenció de 3 mestres en el curs de la manifestació pacífica que va seguir a l'assemblea del dia 24.)

Divendres 26. Atur tècnic a totes les escoles: en comptes de donar classe ordinària, els mestres expliquen als

alumnes la seva actitud.

Dissabte 27. Apareix a la premsa, amb grans titulars, la notícia següent: "AUGMENT DE RETRIBUCIONS PER ALS PROFESSORS D'EGB". L'augment havia estat decidit al Consell de Ministres el dia abans, però no se n'especificava la quantitat, la qual "dependrà del volum de diners remanent de l'exercici de 1972", segons la premsa.

El mateix dia es reunien uns 4.000 mestres de Barcelona i "província" als locals del SEM. El cap provincial, sr. Portugués, recolza verbalment els mestres i promet demanòdicament que dimitirà si no són satisfetes les reclamacions. Un mestre resumeix els punts reivindicats, que són els aprovats el 25 de gener, afegint-hi la gratuïtat de les medicines i l'augment de l'assignació per vivenda. La proposta és aprovada per unanimitat. Es decideix de seguir la vaga mentre no es concretin les promeses del govern.

Un grup nombrós de mestres es trasllada a la Normal on es reuneix amb alumnes de l'escola; els mestres recolzen les reivindicacions dels alumnes respecte al pla d'estudis i decideixen no assistir als cursos de perfeccionament per a professors d'EGB.

Diumenge 28. El SEM envia una nota a la premsa en què nega validesa a l'assemblea del 27 i en convoca una altra només per a afiliats al SEM. Aquesta actitud es pròpia d'una institució que no té com a finalitat satisfer les necessitats dels mestres, sinó, controlar-los i neutralitzar la seva protesta.

Dilluns 29. Atur general a tot Espanya. Es calcula que hi participen uns 100.000 mestres.

Dimarts 30. Segueix la vaga. Comencen les amenaces d'Inspecció. Arriba a la redacció dels diaris una nota confidencial del Ministeri d'Informació que prohibeix la publicació de tota notícia o tot anunci referent a l'ensenyament que no sigui de font oficial. El mateix vespre la Televisió anuncia que el sou dels professors d'EGB puja a 18.020 ptes mensuals. (El govern es veia obligat a escurçar el termini de 15 dies que s'havia atorgat a si mateix per concretar la quantitat augmentada perquè hi havia prevista vaga general per al dia 31.)

El govern, amb la perfídia i falta d'escrúpols que el caracteritzen, no donava més precisions sobre les 18.020 ptes. No deia si totes les categories de mestres les cobrarien; ni com es desglossava aquesta quantitat; etc. La seva intenció era clara: paraitzar ràpidament una vaga que tenia un eco po pupar enorme i treure als mestres tot argument de lluita davant l'opinió pública. En arribar les primeres nòmines va ser possible veure què hi havia d'aquesta promesa. Heus aquí la realitat:

Full de pagament actual d'un mestre propietari

Sou nominal	8.700 ptes
Incentiu de cos	7.500
Gratificació de trànsit	<u>1.820</u>

Total nominal 18.020

Descomptes:

Impost sobre el Rendiment del Treball	
Personal	1.356
Mutualitat.....	829
Drets passius	<u>435</u>

Total descomptes 2.620

Salari en mà 15.400 ptes

Salari en mà d'un mestre interi o contractat: 8.043 ptes (veure més amunt).

Dimecres 31. Segueix la vaga. A la tarda, grups de mestres es concentren al SEM, on els funcionaris amenacen d'avisar la força pública si no abandonen el local: queda clar als ulls de tothom el caràcter repressiu del SEM. Els mestres es traslladen a l'Escola de Comerç de Pedralbes, on fan assemblea. Mides intimidatòries i repressives: els inspectors amenacen, les autoritats civils pressionen sobre els directors i envien cotxes pels carrers amb altaveus per avisar que les classes es donen normalment; la policia ronda a l'entorn d'alguns centres.

El mateix dia es reuneixen uns 150 no numeraris d'Institut. Aproven una plataforma reivindicativa i una vaga per al 2 de febrer.

Febrer

Dijous I. Segueixen unes 70 escoles, a Barcelona i "província", en vaga total. A les altres escoles els mestres propietaris retornen, en general, al treball.

mentre els interins i contractats segueixen en vaga en alguns casos.

Assemblea unitària de 400 mestres i llicenciats convocada per la Coordinadora de Mestres i Llicenciats

Divendres 2. Comença una vaga de no numeraris d'Institut que havia de durar fins al 7 de març. Paren 522 professors sobre un total de 550 de 28 instituts (hi ha 39 instituts). Paren també, com a mínim, 13 numeraris.

Dissabte 3. Assemblea de 1.000 mestres a la Normal per analitzar les possibilitats de seguir l'atur. Davant de la perspectiva d'una jornada de vaga general d'enyants anunciada per al dia 6, es decideix de continuar.

Es reuneixen 800 ensenyants de privada, que decideixen d'afegir-se a la vaga del 6.

Decret-llei que incorpora els remanents de crèdits no compromesos en l'exercici anterior al pressupost de 1973, en concepte de retribucions complementàries al magisteri.

Dimarts 6. Vaga general, a la qual participen 662 professors no numeraris de 34 instituts de la "província" de Barcelona (la "província" en té 39), 24 de les 60 seccions filials, alguns col·legis privats i pocs mestres. A l'Escola de Comerç de Pedralbes es reuneixen 2.000 ensenyants de totes les branques (també de la Universitat i Escoles Superiors) per saber notícies de la jornada. Els mestres estatals veuen que els resultats no aconsellen de seguir la vaga i decideixen de tornar a la feina el dia següent.

EL SEM BOICOTEJA ELS MESTRES

El 12 de febrer a les 5 de la tarda es celebra al Foment del Treball Nacional la reunió promesa el 28 de gener. El SEM va exigir al principi que els representants fossin afiliats seus, però es va veure forçat a admetre'n alguns que no n'erren. L'assistència fou d'uns 200 representants; un control a la porta impedia que fos una assemblea massiva. Enfront dels plantejaments reivindicatius dels mestres, els jerarques que presidien tornaven a recórrer a evasives. Davant la pressió de baix, van proposar la creació d'una comissió de representants per zones encarregada d'elaborar i gestionar les reivin

dicacions i d'informar la resta dels companys.

Però al moment de presentar la comissió representativa el seu informe a la Junta del SEM, aquesta li comunica que no més té una funció redactora i que la junta és l'única que pot gestionar i decidir. La Junta, a més, rebutja l'informe i publica una nota a la premsa com a "fruit d'una deliberació amb la comissió de treball nomenada" a la reunió del dia 12. Així doncs, el SEM, després d'enganyar els mestres i abusar dels membres de la comissió, enganya també l'opinió pública.

L'informe rebutjat per la Junta del SEM diu així:

"Els representants dels mestres nacionals, interins i contractats de Barcelona capital i província, reunits en Assemblea el passat dia 12, van acordar no estar d'acord ni amb les solucions parcials donades a l'aguda problemàtica actual del Magisteri ni amb la campanya informativa que va sembrar el confusionisme en l'opinió pública. Degut a això ens veiem obligats a fer les aclaracions següents:

a) No és veritat que el sou base dels mestres sigui de 18.020 ptes., sinó de 8.700.

b) La diferència fins a la quantitat esmentada seria en concepte d'incentiu i complement transitori de cos, de les quantitats dels quals no tenim confirmació oficial.

c) Entenem que fóra oportú que quan el Ministeri es decidís a fer aquesta distribució que reclamem, publicués al mateix temps la quantitat global que percebran en concepte de complements, sous i altres emoluments la resta dels funcionaris docents, i, millor encara, la resta dels funcionaris, tant civils com militars, amb el fi de sanear l'opinió pública.

A la vista dels escassos resultats de les gestions fetes fins ara, l'assemblea decideix de crear una comissió de treball que s'encarregui de recollir i canalitzar el sentiment unànim del cos del Magisteri, patent en les reivindicacions aprovades per unanimitat tant en aquesta assemblea com en les precedents, que són:

1) a.- Aplicació immediata amb caràcter retroactiu i a tots els efectes del coeficient multiplicador 3,6.

b.- Igual criteri en l'aplicació dels complements i pels mateixos conceptes que a la resta dels cossos docents (coeficient multiplicador 3,6).

2) a.- Equiparació a tots els efectes d'interins i con-

tractats, puix que realitzen la mateixa funció.

b.- Que siguin cobertes les places de professors d'EGB fins a totalitzar la plantilla, amb valoració dels serveis prestats per aquests docents.

3) Jubilació voluntària als seixanta anys amb trenta de serveis, i forçosa als seixanta-cinc, amb el percentatge reconegut als funcionaris.

4) Que sigui efectiva la integració dels professors d'EGB al S.O.E. a través de la Mutualitat, com ho preveu la Llei de Funcionaris en la seva disposició transitòria I3.

5) Actualització de la casa-habitació i de l'ajut familiar, que avui només són simbòlics.

Aquestes reivindicacions han estat presentades per la Comissió de Treball al Delegat del Ministeri d'Educació i Ciència a Barcelona i a la "Jefatura Nacional" del SEM.

(...)

Esperem que ens sigui donada una resposta concreta i positiva abans del dia 1 d'abril. Si no és així, no podrà sorprendre ningú que el conflicte torni a esclatar.

(...)

COMISSIO DE TREBALL DE L'ASSEMBLEA DE REPRESENTANTS DE MESTRES NACIONALS, INTERINS I CONTRACTATS DE BARCELONA I PROVINCIA."

ELS INTERINS I CONTRACTATS SEGUEIXEN LA VAGA

Després de l'augment d'incentius als mestres propietaris les assemblees de mestres a les zones es redueixen, excepte en alguns casos, a interins i contractats. En veure la impossibilitat d'actuar a través del SEM després del 12 de febrer, els interins i contractats constitueixen de forma definitiva les seves assemblees per zones i fan d'aquestes assemblees els òrgans decisoris de tota acció.

Es fixen com a data límit abans de prendre una nova actitud el lliurament de la nòmina de març. Aquesta nòmina reflecteix, de manera intolerable, la gran discriminació que s'ha produït al Magisteri:

propietaris,	15.400 ptes. netes;
interins i contractats,	8.040 " "

La protesta és unànim i es decideix de dur una carta al Delegat Provincial del Ministeri d'Educació el dia 10 de març. Els punts reivindicatius hi són els següents:

com el reducte formatiu d'uns pocs privilegiats que, lògicament, ocuparan els primers llocs de la societat. Per donar vida i consistència ideològica a la seva reforma, utilitzen la llengua com element de catarsi nacional;

-les relacions predominants no són les relacions família-escola, sinó família-direcció, mediatitzades pels interessos econòmics; queden en un segon terme els aspectes pedagògics; els mestres, a més de sofrir una explotació econòmica, es veuen subjectats a un control ideològic o religiós, tant en llur tasca docent com en llur vida privada;

-a molts centres privats segueix havent-hi, com als centres estatals, un nombre excessiu d'alumnes per aula.

ASPECTE LABORAL

No analitzarem punt per punt la situació dels mestres estatals i privats dedicats a l'educació pre-escolar perquè considerem que és la mateixa que la dels mestres estatals i privats d'EGB. Només indicarem les característiques pròpies dels mestres de pre-escolar.

1. Mestres estatals

Abans de la promulgació de la llei, els mestres que tenien les places de pre-escolar en propietat havien de dur a terme dues oposicions: la primera per ingressar al cos de mestres "nacionals" i la segona per

als concursos de trasllat especials.

L'oposició al cos especial de pre-escolar era molt semblant a la d'ingrés al "Magisterio Nacional", constava d'una extensa quantitat de temes que només valoritzaven l'aspecte memorístic i dedicava una part molt reduïda del temari als temes específics de pre-escolar (i el seu tractament era, a més, excessivament teòric).

Aquestes oposicions no tenien regularitat de convocatòria, i les places es cobrien sense cap preparació especial i sempre amb caràcter interí o provisional.

La L.G.E., títol III, cap. I, article 102, en referir-se a la titulació mínima exigida per a l'exercici de la seva tasca docent, no parla de les condicions que hauran de complir els mestres de pre-escolar. Sembla, doncs, que es vulgui suprimir les esmentades oposicions especials per introduir una especialització de pre-escolar des de la pròpia Escola de Magisteri. Això no obstant, veiem que avui als Col·legis Universitaris no existeix encara la branca de pre-escolar.

2. Mestres privats

En aquest apartat cal distingir la situació del professorat abans i després de la llei, perquè l'únic article que hi fa referència prova clarament que l'estat segueix deixant les mans lliures a les empreses propietàries de les escoles.

la coordinadora de barris.

En el curs de la vaga hi va haver expressions diverses de comprensió i solidaritat per part d'associacions de pares, de veïns o de caps de família. Els caps de família de Torre Baró i Vallbona (Barcelona) manifestaven a la premsa la seva solidaritat amb la lluita dels mestres ("perquè si els professors tinguessin assignat un sou adequat podrien atendre en millors condicions els nens") i reclamaven la gratuïtat efectiva, amb supressió de les permanències. Nombrosos veïns del barri de Sant Llorenç (Terrassa) van enviar al Ministre el següent telegrama: "Como padre familia ruego urgente solución problema magisterio nacional". Dotze entitats barcelonines de barriades obreres (Carmel, Poble Nou, Torre Baró, Sagrera, Barceloneta, Sants, etc.) van signar un escrit el mes de febrer a favor de la gratuïtat total (i contra les permanències, per la creació de centres estatals suficients i per l'equiparació salarial i laboral de les categories docents). Diverses associacions de veïns i centres socials de Sabadell es dirigien al ministre reclamant sous dignes per als mestres i gratuïtat. La junta directiva de l'Associació de pares i mestres de l'escola "Joaquim Pla Farreras" de Sant Cugat escrivia una carta a "La Vanguardia" donant suport als mestres en lluita "en benefici de la societat". Aquests no són sinó alguns casos agafats a l'atzar, però significatius d'un clima que tothom podia copsar aquells dies. Efectivament, malgrat els inconvenients que va significar la vaga per a molts pares la majoria van acollir amb simpatia aquest vast moviment.

UNA VICTORIA I MOLTS PROBLEMES PENDENTS

L'augment arrencat al govern representa aproximadament uns 11.403 milions de pesetes anuals; és una seriosa capitulació per al govern. Però cal tenir present que la diferència de salaris entre propietaris i no propietaris (18.020 - 8.700 = 9.320 ptes.) representa una sobre-explotació que reporta al govern 2.610 milions anuals.

Segons una comunicació del Ministeri publicada per la premsa el 6-X-73, a partir del 1er de gener de 1974 augmentaran del 30% les retribucions dels mestres interins i contractats. El salari (sense descomptes) passaria a 11.500 ptes.

Es evident que el govern cedeix. Però també és evident que els mestres no poden acceptar ni aquest augment irrisori dels no propietaris ni la situació salarial dels propietaris.

Totes les millores salarials arrencades amb les grans vagues d'enguany són un pas endavant, però de cap manera aporten una solució satisfactòria a la situació d'explotació econòmica en què es veuen els mestres estatals.

En una carta signada per 1.437 mestres de totes les categories, adreçada al Ministeri i publicada el 4 de març, i en un escrit al Delegat Provincial d'Ensenyament de Barcelona, amb data de juny, aprovat per reunions de zona, es fixaven unes reivindicacions en les quals coïncidien propietaris i no propietaris, units novament malgrat els esforços del govern (primerament reeixits) de trencar la unitat entre uns i altres. Les reivindicacions essencials pendents plantejades en aquests escrits són:

per als contractats i interins:

- EQUIPARACIO de salaris amb els propietaris, segons el principi "a treball igual, salari igual".
- ESTABILITAT en el treball i ACCES RAPID AL COS DE PROFESSORS D'EGB; aquest punt posa implícitament en qüestió el sistema restrictiu d'accés al cos a través d'oposicions.
- PAGAMENT DE LA SEGURETAT SOCIAL pel ministeri.

per a tots els mestres:

- APLICACIO IMMEDIATA DEL COEFICIENT 3,6 AL SALARI I ALS INCENTIVUS, que té una importància enorme de cara al cobrament de jubilacions i triennis; alguns mestres avui aconseguen reunir al cap del mes una summa acceptable en base a complements, gratificacions i permanències; però quan es jubilin cobraran el percentatge que toca sobre el sou base; es veuran llençats a la misèria. D'altra banda, malgrat l'augment absolut, no és possible tampoc de fer front a l'encariment galopant del cost de la vida.
- ESCOLARITZACIO I GRATUITAT.
- DRETS SINDICALS I POLITICS; aspiració a un Sindicat Unic de l'ensenyament en el marc d'un estat democràtic.

La batalla que tenen plantejada els mestres és una part de la lluita general per una transformació democràtica de l'ensenyament. Els problemes que afecten el nostre poble i que reclamen aquesta transformació segueixen essent paorosos, i es resumeixen en una sola dada: hi ha a Espanya més d'un milio de nens sense escolaritzar o mal escolaritzats.

Els mestres més conscients comencen a plantejar reivindicacions que no són simples reivindicacions econòmiques o labo

rals pròpies, sino que expressen els interessos de tota la població. De fet, qualsevol mestre comprendrà que només uns càlculs corporativistes mesquins poden apartar-lo de la lluita política general per una transformació de tot el sistema educatiu. La lluita per una ESCOLARITZACIO TOTAL de la població, imperatiu de primer ordre per satisfer les necessitats culturals més primàries de la població treballadora, va lligada a una EXPANSIO DEL COS DEL MAGISTERI i a un sistema més racional, més democràtic, menys restrictiu d'accés al cos que les actuals oposicions. Va lligada a la defensa de l'ESCOLA PUBLICA enfront de la política privatitzadora del règim (concretada amb l'augment de subvencions a la Privada de prop de 5 milions de ptes.), com la forma més democràtica, més apta per posar l'educació a l'abast de totes les capes de la població i l'única que permet una autèntica GRATUITAT. La lluita per SALARIS DIGNES va lligada a la denúncia de les "permanències" i a la lluita per la gratuïtat. Va lligada a l'aspiració de MILLORA EN LA QUALITAT DE L'ENSENYAMENT (disminució del nombre d'alumnes per aula i mestre, augment dels mitjans materials, etc).

Aquesta política general, per esdevenir efectiva, ha d'articular els moviments de mestres estatals amb els moviments de les restants categories d'educadors i amb els sectors populars, avui organitzats a molts llocs a través de les associacions de pares, de veïns, de caps de família, de col·legis professionals i altres entitats. Ha de basar-se en una claredat d'objectius finals i, alhora, en una capacitat permanent per trobar els objectius més mobilitzadors a cada moment

LA QÜESTIO DE L'ENSENYAMENT ES UNA QÜESTIO CLAU EN EL PROCES DE LLUITA CAP A LA LLIBERTAT I EL SOCIALISME.

(La major part de les dades d'aquest article provenen del fullet anònim titulat "LA HUELGA DE LOS MAESTROS ESTATALES VISTA DES-DE BARCELONA. Febrero-marzo 1.973".)

L'EDUCACIÓ PREESCOLAR

per un grup de mestres de Lleida

NOUS HORIZONS crida l'atenció del lector sobre la reivindicació maximalista, presentada en aquest article, d'ensenyament pre-escolar obligatori, que no apareix en el programa de transició del P.S.U.C. ("Per un ensenyament democràtic") del qual es reclamen els autors. Això no obstant, la qüestió de fons i l'argumentació són en els dos textos pràcticament les mateixes, i coincideixen en l'èmfasi sobre aquesta etapa de l'educació tan important i tan perillosament marginada que és la pre-escolar.

Des de finals del segle XIX, i especialment a partir de Freud, que va descobrir que molts dels problemes dels adults tenien el seu origen en un conjunt de traumes soferts durant la infantesa, psicòlegs i psiquiatres van començar a estudiar des d'una òptica científica les etapes evolutives de l'infant i les seves adquisicions.

Al nostre país durant la II República i la Generalitat van ser potenciades diverses institucions (com les "Escoles del Mar" a Barcelona) i entitats preocupades pel que prometia constituir una autèntica revolució educativa. La presa del poder per les forces feixistes va estroncar i diferir tot aquest esforç. Durant 30 anys s'ha produït un buit educatiu, marcat per un sistema claustrista, fins arribar, avui, a una llei que preconitza una falsa revolució sense contingut, sense professorat i

sense mitjans adients.

Dintre d'aquesta panoràmica, l'educació pre-escolar ocupa un lloc destacat, del qual no gaire gent és conscient, pel fet que en aquesta etapa s'estableix la primera discriminació educativa, i la més important.

Jean Piaget, la vàlua científica del qual és reconeguda per tothom, diu respecte a això: "La primera infantesa té una importància fonamental per tot el desenrotllament psíquic. Constitueix alhora la base de tota activitat psíquica constructiva. Els coneixements adquirits posteriorment venen, si no pre-formats en ella, sí en canvi àmpliament condicionats per les operacions psíquiques de la primera fase de la vida" (1). D'altres psicòlegs arriben encara més lluny que Piaget i afirmen que un percentatge molt elevat del desenrotllament va lligat a les ad-

quisicions de la primera infància. És a dir que qualsevol insuficiència produïda en aquestes edats serà difícilment recuperable en etapes ulteriors.

Entenem per educació pre-escolar el primer nivell educatiu tendent a desenrotllar les capacitats intel·lectuals i psicomotrius de l'infant, a inserir-lo en un nucli de convivència i a iniciar-lo en els continguts de les diverses ciències.

L'educació pre-escolar comprèn dues etapes: maternals (3 anys) i pàrvuls (4 a 6 anys).

Una vegada establerta la importància de l'educació pre-escolar, analitzem la seva situació a Espanya del punt de vista social, pedagògic i laboral.

ASPECTE SOCIAL

L'educació pre-escolar té una doble vessant:

(1) La més essencial és la transcendència que ha de tenir en la formació del nen dels 2 als 5 anys, formació que establirà les bases de les capacitats de la persona de cara a les futures etapes educatives. En aquest nivell educatiu s'estableix la primera discriminació entre el nen que pot assistir a un centre pre-escolar i el nen que hi té impedita l'entrada.

(2) L'altre vessant s'insereix en el panorama laboral de la dona. La manca d'aquesta mena de centres impe-

dirà la seva total emancipació. I aquesta situació gravitarà, exclusivament, sobre les dones obreres que no poden pagar els preus que regeixen en els centres privats.

1. La formació de l'infant

Segons l'informe FOESSA, durant el curs 1966-67 hi havia a Espanya una població infantil (de 2 a 5 anys) de 2.388.507 nens, dels quals només un 25,8% estaven escolaritzats, amb la següent distribució:

-nens escolaritzats:

de 2 anys: 1,7 %

de 3 anys: 8,9 %

de 4 anys: 38,0 %

de 5 anys: 55,7 %

Per tenir un punt de referència comparatiu, transcrivim les estadístiques de França durant el mateix curs:

-nens escolaritzats:

de 2 anys: 11,4 %

de 3 anys: 54,0 %

de 4 anys: 75,0 %

de 5 anys: 98,5 %

Dintre d'aquest context resulta irrisori que el II Pla de Desenvolupament intentés arribar, el curs 1971-72, a una escolarització total del 37,9%. I no es va complir ni aquest percentatge tan baix...

La nova Llei General d'Educació cridada a reglamentar la "reforma educativa", retrocedeix fins i tot en relació al Llibre Blanc, i defineix en el seu Article 13. a. i,

la Pre-escolar així: "L'Educació Pre-escolar té com objecte fonamental el desenvolupament harmònic de la personalitat de l'infant". Però aquest "desenvolupament harmònic" no arribarà a tots els nens, perquè en l'apartat 2 del mateix art. 13 la llei diu "L'Educació Pre-escolar, que té caràcter voluntari, comprèn fins als cinc anys d'edat". Segons la L.G.E., doncs, la pre-escolar no està compresa dintre del període d'escolarització obligatòria i, en conseqüència, l'estat no té el deure de cobrir-ne la satisfacció.

En la pràctica, la voluntarietat estatal es tradueix en el tancament o la desaparició progressius de centres i places pre-escolars per donar prioritat a l'EGB.

Ara bé, el caràcter voluntari de l'educació pre-escolar ve a consolidar la discriminació ja existent, per l'origen de classe, entre els infants proletaris i els fills de famílies burgeses. Mentre que els infants procedents de les capes mitjanes i de la burgesia acudirán a centres privats i seran iniciats en exercicis de pre-escriptura, pre-lectura, pre-numèrics, situació en l'espai, etc., els infants d'origen obrer accediran a l'EGB amb les seves deficiències i sense els esmentats coneixements previs; la recuperació d'aquests retards és, en alguns aspectes, impossible i, en d'altres, només viable gràcies a un sistema educatiu molt diferent al que

avui tenim. La realitat és que els retards inicials seguiran essent un obstacle en arribar-se al Batxillerat Unificat i Polivalent, porta que obre o que barra el pas cap als estudis superiors.

Paral·lelament, la inhibició de l'estat en aquest primer nivell educatiu permet de perllongar una situació concreta que arrosseguem des de fa més de 30 anys: els centres privats es fan càrrec de la Pre-escolar i la converteixen en un fabulós negoci. El seu sistema, tant en el cas dels centres religiosos com en el dels laics, recolza en l'encariment de la docència (aquest "servicio público fundamental", que diu demagògicament la Llei) i l'explotació dels mestres. Moltes vegades això es fa a través del conegut artífici de la "co-propietat".

L'església crea també les "guarderies parroquials" a les barriades obreres. Aquestes guarderies, mal dotades pedagògicament, no compleixen cap missió educativa sinó que estan directament orientades cap a un proselitisme religiós. L'església substitueix l'estat en un deure que correspon a aquest i obstaculitza la presa de consciència dels habitants de les barriades sobre el que hauria de ser una de llurs reivindicacions educatives.

2. El panorama laboral de la dona

La Llei d'Educació del 21 de desembre de 1965 estableix respecte als

centres de pre-escolar: "La creació d'aquest tipus d'escoles en nombre suficient és obligatòria als centres industrials i agrícoles on la mare treballi". Això significa que la llei no concedia a aquesta educació cap valor formatiu, sinó que la contemplava com un mitjà per garantir al capital una força de treball barata: la força de treball femenina. La dona, concebuda pel règim com un instrument de treball (en el treball domèstic o a les fàbriques), rep en raó del seu sexe una remuneració més reduïda que l'home. La dona obrera resulta a les empreses més barata que l'home obrer, però té un inconvenient: concep i pareix fills, i en té cura. Aquest inconvenient, considerat del punt de vista capitalista, es resol còmodament: es creen guarderies de la mateixa manera que es creen aparcaments per als cotxes.

El Llibre Blanc de l'ensenyament mantindrà la mateixa posició: "hi ha una forta pressió social per a la creació d'escoles maternal i de pàrvuls originada, entre d'altres factors, per la incorporació creixent de la dona a la població activa. Aquesta demanda d'educació no ha estat atesa com calia aquests darrers anys pel fet d'haver-se donat prioritat a l'esclearització dels nens del grup d'edat d'ensenyament obligatori". "(...) Seran creats centres d'educació pre-escolar a tot el país, i es donarà prioritat absoluta a les comarques o barriades de població obrera, industrial o agrícola, on cal

gui mà d'obra femenina".

Finalment la Llei General d'Educació dedica el seu article 98 a aquest tema: "Les entitats i empreses que empren el treball de la dona a qualsevol nivell, en la quantitat mínima que el Govern indiqui, a proposta dels Ministeris d'Educació i Ciència i Treball, un cop escoltada l'Organització Sindical, estaran obligades a contribuir, en les condicions que siguin establertes reglamentàriament, a la creació i sosteniment de Centres de Pre-escolar per als fills de les seves empleades".

La L.G.E. deixa sense precisar a quin tipus de contribució es refereix l'esmentat article 98 i quin és el nombre mínim d'obreres indicat pel Govern; tot queda a l'espera de disposicions complementàries, que fins ara no s'han promulgat.

Això no obstant, aquest mateix article 98, tot i no haver estat dut a la pràctica, col·loca en mans de les empreses capitalistes un nou mitjà coercitiu:

-sense violar-lo, les empreses poden establir un sistema de treball discriminatori entre dones solteres i casades, sistema que ja avui és vigent a moltes empreses que no volen córrer el risc d'haver de pagar els dies d'embaràs i post-part a les seves empleades;

-la creació de guarderies, "servei de l'empresa capitalista a les seves obreres", pot esdevenir un nou sistema coercitiu perquè l'obrera, explo-

tada per la seva condició obrera, abandoni qualsevol mena de reivindicació.

Tot i així, creiem que la dona obrera ha de reivindicar la instal·lació de guarderies a les empreses, aprofitant l'esmentat article, sempre com un dret propi avui no satisfet i mai com un favor potestatiu de l'empresa.

ASPECTE PEDAGOGIC

1. Llibre Blanc i Llei d'Educació

En el capítol abans esmentat del Llibre Blanc ("Objectius i continguts dels cicles educatius"), es diu "L'educació pre-escolar comprendrà 2 etapes: la primera per a infants de 2 i 3 anys; la segona per a infants de 4 i 5. A la primera, la formació del nen serà més semblant a la vida de la llar. A la segona, la formació serà cada vegada més sistemàtica i tendent al desenrotllament de la personalitat infantil i a la lliure obertura de les seves potencialitats (...). L'estat subministrarà mestres especialitzats a les escoles construïdes per entitats o empreses particulars que s'ofereixin per aquesta finalitat social i reuneixin les condicions exigides".

La L.G.E. segueix les mateixes directrius pel que fa a la Pre-escolar; però afegeix, a més, en el seu article 13, ap. 3, que: "als centres estatals l'Educació Pre-escolar serà

gratuïta i podrà ser-ho també als centres no estatals que sol·licitin voluntàriament el concert".

Proclamar la gratuïtat en aquest primer nivell educatiu quan té caràcter voluntari i quan encara estem tan lluny de la gratuïtat de l'EGB obligatori, no deixa de ser una nova expressió de la demagògia opus-falangista.

En el seu article 14 la nova llei diu: "L'educació Pre-escolar comprèn jocs, activitats del llenguatge, incloent-hi, en el seu cas, la llengua nativa, exercicis lògics i pre-numèrics, principis religiosos i actituds morals. Els mètodes seran sobre tot actius per aconseguir el desenrotllament de l'espontaneïtat, la creativitat i la responsabilitat".

La L.G.E. no estableix en quins casos l'educació serà en llengua nativa i qui tindrà competència per determinar-ho. Sobre aquest punt hem de dir que hi ha una relació dialèctica entre llenguatge i pensament. Això significa que ens cal el llenguatge no sols per comunicar-nos i expressar-nos, sinó també per pensar. I, alhora, aquest pensament plasmat en llenguatge ajuda a progressar el pensament. El llenguatge és l'expressió directa del pensament, el qual només pot existir amb el suport material de la paraula. És molt important ajudar el nen a desenrotllar el seu llenguatge, però això ha de fer-se, com és lògic, a partir

tractats, puix que realitzen la mateixa funció.

b.- Que siguin cobertes les places de professors d'EGB fins a totalitzar la plantilla, amb valoració dels serveis prestats per aquests docents.

3) Jubilació voluntària als seixanta anys amb trenta de serveis, i forçosa als seixanta-cinc, amb el percentatge reconegut als funcionaris.

4) Que sigui efectiva la integració dels professors d'EGB al S.O.E. a través de la Mutualitat, com ho preveu la Llei de Funcionaris en la seva disposició transitòria I3.

5) Actualització de la casa-habitació i de l'ajut familiar, que avui només són simbòlics.

Aquestes reivindicacions han estat presentades per la Comissió de Treball al Delegat del Ministeri d'Educació i Ciència a Barcelona i a la "Jefatura Nacional" del SEM.

(...)

Esperem que ens sigui donada una resposta concreta i positiva abans del dia 1 d'abril. Si no és així, no podrà sorprendre ningú que el conflicte torni a esclatar.

(...)

COMISSIO DE TREBALL DE L'ASSEMBLEA DE REPRESENTANTS DE MESTRES NACIONALS, INTERINS I CONTRACTATS DE BARCELONA I PROVINCIA."

ELS INTERINS I CONTRACTATS SEGUEIXEN LA VAGA

Després de l'augment d'incentius als mestres propietaris les assemblees de mestres a les zones es redueixen, excepte en alguns casos, a interins i contractats. En veure la impossibilitat d'actuar a través del SEM després del 12 de febrer, els interins i contractats constitueixen de forma definitiva les seves assemblees per zones i fan d'aquestes assemblees els òrgans decisoris de tota acció.

Es fixen com a data límit abans de prendre una nova actitud el lliurament de la nòmina de març. Aquesta nòmina reflecteix, de manera intolerable, la gran discriminació que s'ha produït al Magisteri:

propietaris,	15.400 ptes. netes;
interins i contractats,	8.040 " "

La protesta és unànim i es decideix de dur una carta al Delegat Provincial del Ministeri d'Educació el dia 10 de març. Els punts reivindicatius hi són els següents:

com el reducte formatiu d'uns pocs privilegiats que, lògicament, ocuparan els primers llocs de la societat. Per donar vida i consistència ideològica a la seva reforma, utilitzen la llengua com element de catarsi nacional;

-les relacions predominants no són les relacions família-escola, sinó família-direcció, mediatitzades pels interessos econòmics; queden en un segon terme els aspectes pedagògics; els mestres, a més de sofrir una explotació econòmica, es veuen subjectats a un control ideològic o religiós, tant en llur tasca docent com en llur vida privada;

-a molts centres privats segueix havent-hi, com als centres estatals, un nombre excessiu d'alumnes per aula.

ASPECTE LABORAL

No analitzarem punt per punt la situació dels mestres estatals i privats dedicats a l'educació pre-escolar perquè considerem que és la mateixa que la dels mestres estatals i privats d'EGB. Només indicarem les característiques pròpies dels mestres de pre-escolar.

1. Mestres estatals

Abans de la promulgació de la llei, els mestres que tenien les places de pre-escolar en propietat havien de dur a terme dues oposicions: la primera per ingressar al cos de mestres "nacionals" i la segona per

als concursos de trasllat especials.

L'oposició al cos especial de pre-escolar era molt semblant a la d'ingrés al "Magisterio Nacional", constava d'una extensa quantitat de temes que només valoritzaven l'aspecte memorístic i dedicava una part molt reduïda del temari als temes específics de pre-escolar (i el seu tractament era, a més, excessivament teòric).

Aquestes oposicions no tenien regularitat de convocatòria, i les places es cobrien sense cap preparació especial i sempre amb caràcter interí o provisional.

La L.G.E., títol III, cap. I, article 102, en referir-se a la titulació mínima exigida per a l'exercici de la seva tasca docent, no parla de les condicions que hauran de complir els mestres de pre-escolar. Sembla, doncs, que es vulgui suprimir les esmentades oposicions especials per introduir una especialització de pre-escolar des de la pròpia Escola de Magisteri. Això no obstant, veiem que avui als Col·legis Universitaris no existeix encara la branca de pre-escolar.

2. Mestres privats

En aquest apartat cal distingir la situació del professorat abans i després de la llei, perquè l'únic article que hi fa referència prova clarament que l'estat segueix deixant les mans lliures a les empreses propietàries de les escoles.

Al cap. 3, article 124, la Llei diu: "Un. El professorat no estatal estarà subjecte a totes aquelles normes d'aquesta llei que li siguin aplicables, les disposicions que la desenrotllin i les normes laborals o estatutàries que reglamentin la seva relació de serveis amb els centres on els presta, les quals hauran de guardar harmonia amb les reguladores del professorat estatal".

L'Ordenança Laboral per a l'ensenyament no estatal del 30 de setembre de 1970 va reforçar la dependència del professorat privat respecte a les empreses privades.

OBJECTIUS

A curt termini:

-Denunciar la discriminació que fa la L.G.E. en establir el caràcter voluntari de la pre-escolar.

-Reivindicar la separació dels nens per edats als centres estatals existents i la fixació d'un nombre màxim de nens per aula.

-Reivindicar la creació de centres pre-escolars a les indústries que utilitzen mà d'obra femenina.

-Exigir la preparació de personal docent especialitzat.

A llarg termini:

-Una educació pre-escolar estatal, obligatòria i gratuïta.

-Descens del límit d'edat d'escolarització obligatòria als 4 anys.

-Connexió, en els centres, entre mestres i pares d'alumnes.

(Nota: A aquests objectius cal afegir tots els objectius generals referents al conjunt del sistema educatiu de cara a una reforma democràtica de l'ensenyament.)

BIBLIOGRAFIA UTILITZADA

Ley General de Educación

Ordenanza Laboral de la Enseñanza no Estatal

Libro Blanco de la Enseñanza

"Cuadernos para el Diálogo", extraordinario nº XVI.

Butlletí del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i Ciències del D.U. de Catalunya i Balears, nº 6 (abril-maig 1972).

Informe FOESSA

"Revista de Educación", nº 204

"Vida Escolar"

"Realidad", debat sobre l'ensenyament, nº 17 i 18

"Enseñantes", nº 1 i 2

"Nova Lleida", òrgan del P.S.U.C. de Lleida, nº 6 i 8

La enseñanza en España, Paris (Ebro), 1970

La educación preescolar en la Unión Soviética, Barcelona (Fontanella)

Psicología de las edades, D. Katz-J. Piaget, Madrid (Morata, S.A.).

El desarrollo psicológico del niño, Ph. Muller, Madrid (Guadarrama).

Cinquena universitat catalana d'estiu a Prada

per Pau Iborra

Unes xifres són imprescindibles per comprendre l'abast que ha tingut i pot tenir Prada. En cinc edicions s'ha passat d'una seixantena d'alumnes i unes seccions de llengua i cultura catalanes a l'edició d'enguany: prop de set-cents alumnes, tretze seccions, quatre escoles d'estiu, més de setanta ensenyants.

En cert sentit es pot dir que la U.C.E. està en crisi. Sense dubtar podem dir que és una crisi de creixença, però al mateix temps és una crisi present ja en la contingència i la vacil·lació dels seus plantejaments.

La U.C.E. neix com una iniciativa del G.R.E.C. (1), per tal d'evidenciar al Rosselló, que és possible d'emprar el català com a llengua de cultura i per tant d'estimular els catalanoparlants de França en front a la regressió i degradació de la llengua. Es a dir: es tracta d'un intent de prestigiar el català a nivell provincial o departamental.

La marxa de la Universitat, el seu desenrotllament, han desbordat plenament els propòsits inicials. S'ha

de dir que el G.R.E.C. i sobretot els homes lligats a la U.C.E. d'una forma més directa, com Pere Verdaguer veritable ànima organitzativa, no han fet res per limitar aquest desenrotllament. Sinó que l'han estimulat i han assajat de rompre els propis plans i designis de donar entrada a la U.C.E. a moltes iniciatives i experiències.

D'ençà del primer any de la U.C.E., el veïnatge de Catalunya, la situació d'anormalitat cultural que s'hi viu, la crisi oberta i permanent de les seves institucions universitàries, les deficiències a nivell d'animació cultural a les comarques, eren dades que no podien deixar de fer sentir el seu pes sobre Prada.

Avui Prada, la U.C.E., és en certa manera, un assaig de certes experiències d'ensenyament, cara al futur, el reflexe de molts problemes que existeixen, i el resultat també d'una pobríssima vida cultural i universitària anterior del nostre país. Passat i present, fan de Prada tribuna per mostrar necessitats i mancaments buits i deficiències col·lectives.

Al mateix temps a Prada, cada cop amb més força, s'hi dibuixen perspectives del que podria ésser un dia l'ensenyament o qualsevulla altre aspecte de la vida cultural de Catalunya: obertura, clima de llibertat acadèmica i d'expressió, possibilitat de convivència i diàleg entre pensaments i òptiques polítiques diferents...

La U.C.E., en la qual els estudiants provinents de Catalunya són la immensa majoria, reflecteix també les preocupacions de la joventut del país en el terreny de les idees polítiques. A Prada, la secció més concorreguda és, ben segur, la de Ciències Socials. I el fet és prou significatiu. Seminaris, debats, xerrades informals, preparades i dutes, ara per professors, ara per alumnes, tenen per tema moltes vegades els problemes actuals del nostre País. Sentir parlar dels problemes del moviment obrer a Catalunya, o de la qüestió nacional, assistir a un seminari en el qual es comparen els estatuts de 1931 i 1932, participar a un debat sobre el "dret de vaga", és corrent a la U.C.E. Com ho és també discutir de les possibilitats dels artistes plàstics o dels problemes de la sanitat, o de les necessitats de posseir uns mass-media catalans.

Certs problemes de la U.C.E. li són connaturals i de difícil solució: deu dies són pocs per desenrotllar un treball formatiu seriós, no es pot demanar als assistents-alumnes cap nivell mínim, essent la obertura to-

tal una opció -i penso que justa- que el G.R.E.C. ha pres, no es compta amb ajudes serioses ni amb dotació econòmica per al manteniment de la U.C.E., és molt difícil pensar a mantenir una mínima infraestructura organitzativa permanent entre edició i edició..... Altres problemes tenen solució o solució a mitges. A la U.C.E. li manquen tal vegada certes seccions, que podrien existir donat els especialistes i reputats professionals que hi treballen a casa nostra, per exemple la d'"Història". El pes de certes seccions marginals pot acabar empobrint el caràcter universitari de la U.C.E. I repeteixo que tot i que és just el criteri de no establir límits per l'admissió d'alumnes, sí seria un error rebaixar el contingut i el nivell científic de les seccions. En aquest sentit tal vegada la direcció de la U.C.E. hagi de prendre opcions, i definir una mica més alguns criteris.

Fins ara una valoració global o almenys unes notes sobre allò que és la U.C.E. D'aquest any, de la darre-ra edició, voldríem remarcar alguns aspectes i assenyalar certs actes. Per la seva emoció, la seva serietat, i el profund sentit cívic que va revertir, l'acte de record a Gabriel Ferrater, trespasat el 1972, és de les coses importants que s'han viscut a Prada. Ferrater va ésser un assidu participant com a professor de lingüística de la U.C.E. En aquest sentit Jordi Carbonell li va retre homenatge en un parlament just i co-

nerós. Ferrater, ciutadà, poeta i artista compromès amb el seu temps, va ésser rememorat per la projecció de dos films. L'un mostrava la seva presència a la sessió constitutiva de l'Assemblea Permanent d'Intel.lectuals Catalans, en els dies del judici de Burgos. L'altre, ens va redonar la imatge de Ferrater dient la seva "Cançó del Gosar Poder" en el memorable Festival de Poesia Popular del Price.

La secció d'art dirigida enguany per Ricard Salvat, ha doblat la seva activitat. D'una banda formació i informació teòrico-acadèmica. D'altra banda un grup de treball, un col.lectiu, realitza una feina d'animació cultural: de discussió permanent a partir d'una proposta teòrica continguda en una exposició.

La participació dels grups teatrals de Ventura Pons, de Joan A. Codina, la lectura de la Pell de Brau, dirigida per Ricard Salvat, aplegaven la majoria dels assistents de la Universitat, els vespres, al gimnàs habilitat com a sala d'actes.

Allí mateix, donada la seva gran cabuda, s'hi va celebrar un ampli debat informatiu sobre l'Assemblea de Catalunya. Sobre el camí recorregut, sobre les perspectives obertes, sobre la seva implantació i real representació. Centenars d'alumnes i professors participaren activament en un debat que s'allargà quasi cinc hores.

El resultat d'un debat tingut amb

una participació tan nodrida i al mateix temps tan heterogènia, confirma el ressò d'una banda, el consens d'una altra; però sobretot les perspectives que l'Assemblea de Catalunya ha obert.

Es formulaven crítiques, s'assenyala ven errors comesos o s'alertava sobre els errors que no s'haurien de cometre en el futur. Però el to general era d'assentiment i aprovació a les línies fonamentals traçades en la I Sessió de l'Assemblea.

El cert és que aquest acte en torn a l'A. de C. reflectia també a Prada, i a la U.C.E. els processos i la realitat del nostre país. L'acte del gimnàs era l'inici d'un debat. Si l'A. de C. no hagués ja estat present a d'altres debats i xerrades de la U. C. E., amb aquest acte s'obria i es posava d'actualitat la discussió d'un tema, que va ésser viu i present a Prada, fins a la clausura de la U. C. E. De vegades polèmic, controvertit, el tema de l'A. de C. va arribar en profunditat a set-centes persones. La U. C. E., doncs, i ho veiem clar, arriba a crear, pel seu simple clima de tolerància i de llibertat, condicions per a fructuoses experiències, discussions i aprenentatges. Per a molts ha estat una primera possibilitat en la seva vida de discusió oberta i responsable. Per a d'al tres a través dels cursos o dels seminaris s'han obert possibilitats formatives o línies d'interès i curiositat intel.lectual.

A molts dels ensenyants Prada els fa somniar en un altre tipus d'Universitat, i els fa oblidar encara que només sigui per uns dies, si els seus contractes de docència seran reno-

vats i respectats enguany. Prada, la U.C.E., és dintre del marc de la nostra cultura un fenomen aïllat i excepcional. Conté molt d'índex, de reflex i de prova.

MINISTERIO
DE CULTURA

VISITA A LA IUGOSLAVIA SOCIALISTA Y MULTINACIONAL

per Pere Abadal

Una visita a Iugoslàvia representava per a un català comunista la possibilitat de donar una ullada sobre el terreny a les realitzacions socials i també als resultats de la política nacional dels comunistes iugoslaus.

L'ocasió se m'ha presentat amb motiu de l'oferiment de la Lliga dels Comunistes de Iugoslàvia al Partit Comunista d'Espanya i d'ésser invitat a formar part de la delegació presidida pel camarada Santiago Carrillo, conjuntament amb els camarades Santiago Alvarez, Secretari General del P.C. de Galícia, i Mikel Ojanguren, de la direcció del P.C. d'Euskadi.

Hem estat a Iugoslàvia 10 dies, durant els quals, a Belgrad, la delegació va ésser rebuda pel camarada Tito, per cert ple de salut i vigòria, i va sostenir àmplies conversacions amb els camarades Dòlans, Secretari de la Lliga dels Comunistes, Blakhòvitx, ex-combatent de les Brigades Internacionals el qual parla perfectament el castellà, Vaquerisse i Ribitxis, membres de la Presidència. A més de Belgrad, capital federal i de la República de Sèrbia, la delegació va visitar la Regió Autònoma de Kossovo i les Repúbliques de Montenegro, Croàcia i Eslovènia. Els camarades iugoslaus van voler que veiéssim els punts més avançats del país i també els més endarrerits.

Abans de tota altra cosa, cal destacar la fraternal camaraderia amb què vàrem ésser rebuts arreu i la naturalitat i franquesa amb què els dirigents iugoslaus ens van parlar amb legítim orgull de les realitzacions i projectes immediats i amb esperit obert i autocrític de falles

i dificultats així com de l'orientació prevista per a passar-hi remei.

Amb aquestes converses la delegació va poder fer-se una idea més exacta i actual de les esmenes a la Constitució federal, recentment aprovades, i de l'elaboració de nous plantejaments teòrics que seran discutits en el pròxim Congrés de la Lliga dels Comunistes (l'any que ve), amb els quals es tracta d'imprimir un ritme més accelerat a la construcció del socialisme basat en l'autogestió.

UNA MICA D'HISTORIA.

Es ben veritat que els problemes nacionals no es presenten enlloc d'una manera igual. I seria per tant erroni voler copiar solucions o veure les dels altres amb la mateixa òptica amb què els catalans, per exemple, ens plantejem les nostres per al dia de demà.

Els resultats assolits en l'agermanament, la comprensió i el respecte mutu, així com en la solidaritat entre ells, dels pobles iugoslaus, és evidentment una de les grans realitzacions de la Lliga dels Comunistes sobre la base del règim social implantat a Iugoslàvia.

Caldria remuntar molt lluny, als segles de les grans invasions, per a trobar aliances i lluites comunes dels pobles que avui integren la Iugoslàvia socialista. La història semblava entossudida a mantenir-los separats i enfrontats. En el que va de segle, abans de la primera guerra mundial, només Sèrbia i Montenegro apareixien als mapes en tant que Estats independents. En gros, la resta del país es trobava anexionada, la part occidental a l'imperi austrohúngar i la part oriental a l'imperi otomà. Els serbis i els montenegrins, amb els dos Estats aparentment independents, eren sotmesos a la pressió de la Rússia tsarista i a la colonització econòmica de França i Anglaterra. Després de les guerres balcàniques, la primera guerra mundial els va llançar els uns contra els altres en una matança que va durar quatre anys.

Acabada la guerra amb la derrota d'Austria i Turquia, les potències victorioses van crear l'Estat monàrquic de Iugoslàvia (Eslàvia del Sud) segons els designis d'Anglaterra i França i sota llur influència política i econòmica. Aquesta evolució política mantenia el país endarrerit.

i colonitzat tot ell i encara amb una enorme diferència entre els pobles occidentals i els orientals, aquests sumits en una pobresa i misèria absolutes.

Durant la segona guerra mundial, sota l'ocupació hitleriana, els pobles de Iugoslàvia van respondre àmpliament a la crida de Tito i del Partit Comunista d'agafar les armes contra l'invasor. En la llarga i heroica lluita ressorgiren i es desenrotllaren els sentiments d'amistat i germanor entre les nacions i nacionalitats de Iugoslàvia i llur aspiració comuna a un Estat independent es va completar amb la voluntat d'implantar un règim de llibertat i d'igualtat autèntiques.

I avui Iugoslàvia és un Estat multinacional socialista constituït per les Repúbliques nacionals de Sèrbia, Croàcia, Eslovènia, Macedònia i Montenegro i per la de Bòsnia i Herzegovina, diferenciada més que per raons ètniques pel predomini tradicional de la religió musulmana. A més hi ha dues regions autònomes: la Boivodina, on les nacionalitats eslaves i germànica conviuen entremesclades, i Kossovo, conjunt extremadament bigarrat de serbis i albanesos, macedonis i montenegris, turcs i gitanos, i encara d'altres.

Per a completar el quadre, diguem que, a més dels cinc idiomes eslaus, amb alfabet ciríl·lic o llatí, distints però prou similars per a entendre's sense massa esforç, es parla també alemany, italià, albanès, turc i algùn altre. Així, mentre a Belgrad es veuen rètols i senyalitzacions indistintament en un o altre alfabet o en els dos, a Prijs-tina i Pptx, capital i ciutat importants respectivament de la regió de Kossovo, es veuen rètols en un, dos, tres i quatre idiomes i els dos alfabet, segons la lliure voluntat de qui els posa. Cap idioma no és imposat, tots tenen els mateixos drets.

POLITICA NACIONAL.

Crec poder afirmar que l'Estat iugoslau és el més descentralitzat de tots els existents. Cadascuna de les sis Repúbliques estableix el seu pressupost, ingressos i despeses, i els plans econòmic, cultural, sanitari, de seguretat social, etc. També és responsable de la seguretat interior, de l'ordre públic i de l'administració de la justícia en el seu àmbit territorial. Quan es tracta, per exemple, de construir una carretera que ha de passar per dues Repúbliques o més, les afectades ho resolen conjuntament.

El pressupost federal es cobreix essencialment amb les aportacions proporcionals de les Repúbliques i els ingressos duaners,

L'Estat federal té la responsabilitat de l'Exèrcit i de la defensa del país i la representació de Iugoslàvia en els organismes internacionals i a l'estranger. Apart d'això, les seves funcions són fonamentalment coordinadores. Així, el nexa estatal que uneix i lliga les Repúbliques iugoslaves rau en la Constitució i el Parlament i Govern federals, i en l'Exèrcit, forjat en la lluita contra l'ocupant nazi i els reaccionaris interiors. I enfora del marc estatal, el nexa d'unió voluntària i conscient està en la lliga dels Comunistes de Iugoslàvia, on els militants es troben en funció de llur posició de classe sense distinció de nacionalitat.

Certament, en el desenrotllament econòmic de les diverses Repúbliques i regions existeixen grans diferències - ja o hem dit- heretades del passat recent. Així, la renda per càpita, per exemple, va actualment dels 300 dòlars de la regió de Kossovo als 1.200 d'Eslovènia, i potser més a la regió autònoma de la Boivodina. Tanmateix, el ventall d'ingressos individuals per salaris i d'altres remuneracions es limita a un marge d'un a 7 i el salari mig mensual dels obrers és de 1.900 dinars a Kossovo i de 2.000 a Eslovènia.

En aplicació del principi d'ajut de les nacions més avançades a les més endarrerides, existeix un fons alimentat amb aportacions proporcionals de les diverses Repúbliques i regions, destinat a contribuir a la industrialització i desenrotllament sobretot de Kossovo, Macedònia i Montenegro a base de crèdits a llarg terme, vint a trenta anys, amb un petit interès que oscil·la entre l'1 i el 2 per cent.

POLITICA SOCIAL.

La lluita dels pobles iugoslaus contra l'ocupant nazi i la reacció interior, va ésser una guerra revolucionària. Quan els exèrcits aliats van arribar a territori iugoslau Iugoslàvia ja havia constituït el seu Exèrcit i acabava d'alliberar-se a si mateixa. Així, els pobles iugoslaus van poder destruir els intents i maniobres churchillianes d'Anglaterra de restablir-hi la monarquia. Guiats pel Par-

tit Comunista (avui Lliga dels Comunistes) els pobles iugoslaus van menar una guerra victoriosa i al mateix temps van fer la revolució.

L'àmplia participació de la classe obrera i de les masses populars i la presa simultània de consciència socialista van ésser determinants en quant a l'elaboració del model específicament iugoslau d'autogestió per a la construcció del socialisme. I perquè tenia aquesta base sòlida va poder resistir la brutal investida del Buró d'Informació i de tots els Partits Comunistes, la injustícia de la qual ha estat generalment reconeguda, per bé que encara no prou assimilada per tots la lliçó que d'aquell fet es desprèn. La lluita, la guerra, comportava una exigència de les masses que hi prenien part: la terra als pagesos, les fàbriques als obrers!

LA TERRA ALS PAGESOS.

Així es va fer. La terra va ésser arrabassada als terratinents i repartida. Les explotacions agrícoles col·lectives només representen actualment el 20 per cent de la població pagesa activa. Els comunistes iugoslaus han respectat i respecten estrictament la voluntat dels pagesos pel que fa a treballar la terra individualment o col·lectivament. Les condicions amb què es va efectuar la reforma agrària en el curs de la guerra i la força de la tradició expliquen la resistència pagesa a la col·lectivització, la tendència, sobretot a les regions més pobres, a voler sentir-se amos del tros de terra que durant segles i generacions venien treballant pels altres. El nou, en aquest cas, és l'aparició d'una extensa xarxa de cooperatives que, disposant de bones llavors, d'adobs, de moderna maquinària agrícola i també de personal tècnic eficient, contracten serveis per als camperols individuals, amb la qual cosa, al mateix temps que els ajuden a augmentar sensiblement la productivitat, influeixen positivament en el remodelament de les mentalitats.

D'altra banda, el fet que la col·lectivització es realitzi més lentament no és tan negatiu com sembla a segons qui. Donades les poques possibilitats i l'escassa maquinària existent al començ, només així s'ha pogut dotar les empreses col·lectives amb els medis tècnics per a assegurar-ne l'èxit. I el fet que el 20 per cent col·lectivitzat

ofereix avui al país el 80 per cent de tota la producció agrícola comercialitzada també influeix favorablement per tal de convèncer els pagesos de l'avantatge de la col·lectivització, ensems que el país disposa de més personal tècnic i de maquinària per a seguir avançant.

LES FABRIQUES ALS OBRERS.

Com ja ho hem dit, el model iugoslau de construcció del socialisme es basa en l'autogestió. Les fàbriques, les mines i els combinats, les més diverses empreses, pertanyen als treballadors que les fan anar. Caldria una comparació global més acurada per a jutjar de si els resultats econòmics a llarg terme poden o no superar els d'altres models. Però si salta a la vista el fet que, amb el sistema d'autogestió, els obrers i tots els treballadors senten més, la palpen, la realitat de la transformació de les estructures econòmico-socials anteriors i s'hi senten més estretament units, més responsables per consegüent del bon funcionament de la fàbrica o empresa. Naturalment, cada empresa o unitat econòmica té una direcció i compta amb el personal tècnic corresponent. I totes tenen també el Consell Obrer.

Hem tingut ocasió de parlar del tema, a part de amb camarades a diversos nivells de la Lliga dels Comunistes, amb quadres de direcció i tècnics, treballadors i membres dels Consells Obrers d'un gran combinat industrial a peu de mina (de carbó) que ocupa 7.500 obrers i d'una fàbrica tèxtil de 2.300 obrers, això a la Regió Autònoma de Kosovo, i d'un combinat sidero-metal·lúrgic, amb uns 9.000 obrers, de Sisak, vora Zagreb, capital de la República de Croàcia.

Els obrers amb els quals hem parlat s'han manifestat satisfets del sistema d'autogestió, comprenen la necessitat d'un ventall salarial i reconeixen que amb el règim actual es va millorant el nivell de vida del poble.

Sobre la base de l'autogestió es van posar en marxa, les fàbriques i serveis existents al final de la guerra. Després s'han anat modernitzant i s'han creat noves empreses algunes molt importants. En els vint-i-vuit anys escassos transcorreguts, la població activa del país, que era d'un 65 per cent a l'agricultura, ha capgirat les xifres i és ara el 65 per cent a la indústria i els serveis i el 35 per cent a l'agricultura.

Durant aquest període s'ha efectuat un gran salt en la política de sanitat i d'assegurances socials, abans inexistents. I s'ha establert l'ensenyament gratuït en tots els graus i per a tota la població escolar iugoslava. Pel que fa a l'ensenyament, cal encara precisar que s'assegura arreu amb la llengua materna dels alumnes, la qual cosa, si no presenta massa dificultat en els territoris de les Repúbliques nacionals, sí les revesteix a les regions autònomes on tantes nacionalitats viuen entremesclades. A Kosovo, per exemple, hi ha un cens d'uns dos milions d'albanesos, bastants més que no pas a Albània, país fronterer. No es tracta d'immigrants, sinó de ciutadans iugoslaus nascuts a Iugoslàvia. Ultra que l'ensenyament els és assegurat amb albanès, el fet té una altra repercussió favorable a l'amistat entre els pobles. Iugoslàvia compra a Albània bona part dels llibres escolars destinats a la població escolar de nacionalitat i llengua albaneses i de tant en tant professors de la Universitat de Tirana donen classe a les Facultats de Priştina (Kosovo) i viceversa.

Les Universitats de Iugoslàvia estan obertes gratuïtament a tots els estudiants que tenen aprovat el batxillerat. Allò que encara no està del tot resolt és el manteniment dels estudiants. Actualment, la meitat estudien mantinguts pels pares respectius i l'altra meitat ho fa mitjançant el sistema de beques de les Repúbliques i sobretot a base de beques que fàbriques i empreses acorden als fills més dotats dels propis treballadors, sobre la base d'orientar els estudis segons les necessitats de la fàbrica o empresa protectora i amb el compromís de treballar-hi un temps determinat un cop acabada la carrera.

PROBLEMES.

La dinàmica del desenrotllament, de la modernització i de les noves creacions determina al mateix temps que tot el que té de positiu l'aparició de fenòmens nous, que abans no es presentaven, perjudicials per a la classe obrera i per a la construcció del socialisme. El que més sobresurt actualment es allò que els camarades iugoslaus en diuen sense embuts: el Tecnocratism, que, quan es produeix en la direcció d'empreses bancàries i financeres, adquireix un caràcter de monopolisme, que no és ni molt menys el monopolisme capitalista imperialista, però que és suma-

gent perillós perquè arrela en el nacionalisme del passat i n'alimenta el ressorgiment de noves tendències al mateix temps que empeny els treballadors tècnics a separar-se de la classe obrera i a menysprear-la.

La complexitat del fenomen augmenta pel fet de tractar-se d'un Estat de formació relativament recent, de tantes nacions i nacionalitats, de religions i tradicions tan diferents i d'un desenrotllament tan desigual encara.

El fenomen, d'altra banda, es produeix sobre una base objectiva que no es pot canviar de la nit a l'endemà. Els tècnics són absolutament necessaris i llur nivell cultural serà molt superior al dels obrers durant molt de temps encara. Així, si no s'hi posa atenció, els tècnics tendeixen a prescindir dels treballadors i dels Consells Obrers, sobre la base que no hi entenen, i aquests, ells mateixos se senten incapacitats i acaben per deixar fer. En la mesura que aquestes tendències es desenrotllen, els perills són múltiples: deixar-se endur de genialitats i deixar de tocar terra, és a dir, perdre el contacte amb la classe obrera i el poble i amb les necessitats reals de la societat; practicar una política de favoritisme nacional i d'amistats, en definitiva, llençar-se pel camí de la corrupció.

El mèrit de la Lliga dels Comunistes estriba en haver vist el fenomen a temps i en haver cridat l'atenció alhora dels tècnics i de la classe obrera. La crida d'atenció ha parat o almenys frenat la tendència, al mateix temps que es prenen mesures adequades per a fer-la impossible. Una de les mesures consisteix en la creació de Comissions de Control anexas als Consells Obrers. Al combinat metal·lúrgic de Sisak hi hem trobat aquesta Comissió, però acabava de constituir-se i no ens ha pogut parlar de cap experiència pràctica.

Un altre problema del que sí vàrem parlar és el de la nombrosa emigració de treballadors iugoslaus. Certament, els camarades de la Lliga dels Comunistes en tenen consciència i ho consideren una falla greu. Tanmateix, llur explicació és convincent: O bé havien de tancar les fronteres o no era possible d'impedir l'emigració, sobretot quan Iugoslàvia no podia assegurar feina a tots. Els camarades iugoslaus entenen superar el problema mitjançant la creació cada cop més ràpida de nous llocs de treball i d'una remuneració general més elevada. Allò que no pensen fer,

per principi, és resoldre-ho amb mesures administratives. No pensen ni en tancar les fronteres ni en privar ningú de la llibertat d'anar-se'n i de tornar.

Aquest principi, el de no recórrer a mesures administratives i de resoldre els problemes políticament és constant i d'aplicació general per part de la Lliga dels Comunistes. Així, davant del fenomen citat del tecnocratism, punyen per resoldre'l explicant-lo políticament i fent que participin en la solució tots els interessats, els mateixos tècnics i sobretot la classe obrera. I combaten al mateix temps tota tendència a retornar als mètodes ja superats de més centralització i a les solucions burocràtiques i administratives.

Es un fet que mereix ésser destacat la gran confiança, que hem pogut comprovar, de la classe obrera i els pobles iugoslaus en la Lliga dels Comunistes i el camarada Tito i d'aquests en les masses obreres i populars.

ALTRES ASPECTES.

Iugoslàvia és un país d'extenses planes i de muntanyes impressionants. La costa del Mar Adriàtic és visitada tots els anys per milions de turistes de l'est i de l'oest. Es un país de rius caudalosos, el Duina es fica en el Danubi vora Belgrad. Les ciutats que hem vist, antigues, tenen carrers amples i nombrosos espais verds. Els cotxes hi abunden, gairebé tant com als països occidentals. La gent vesteix bé. Es veuen algunes barbes i homes amb cabell llarg, no gaires.

Les tendes i els grans magatzems estan ben proveïts, s'hi troba de tot. Rarament hem vist una tenda buida, no hem vist cues enlloc. Els preus marcats dels articles d'alimentació i de vestir i calçar donen idea d'un nivell de vida relativament comparable al d'un salari mig de 10.000 pessetes el que anteriorment hem citat de 2.000 dinars.

La gent visita els museus, omple els cinemes i teatres. En general ens ha semblat acollidora i afable, molt interessada per les qüestions d'Espanya.

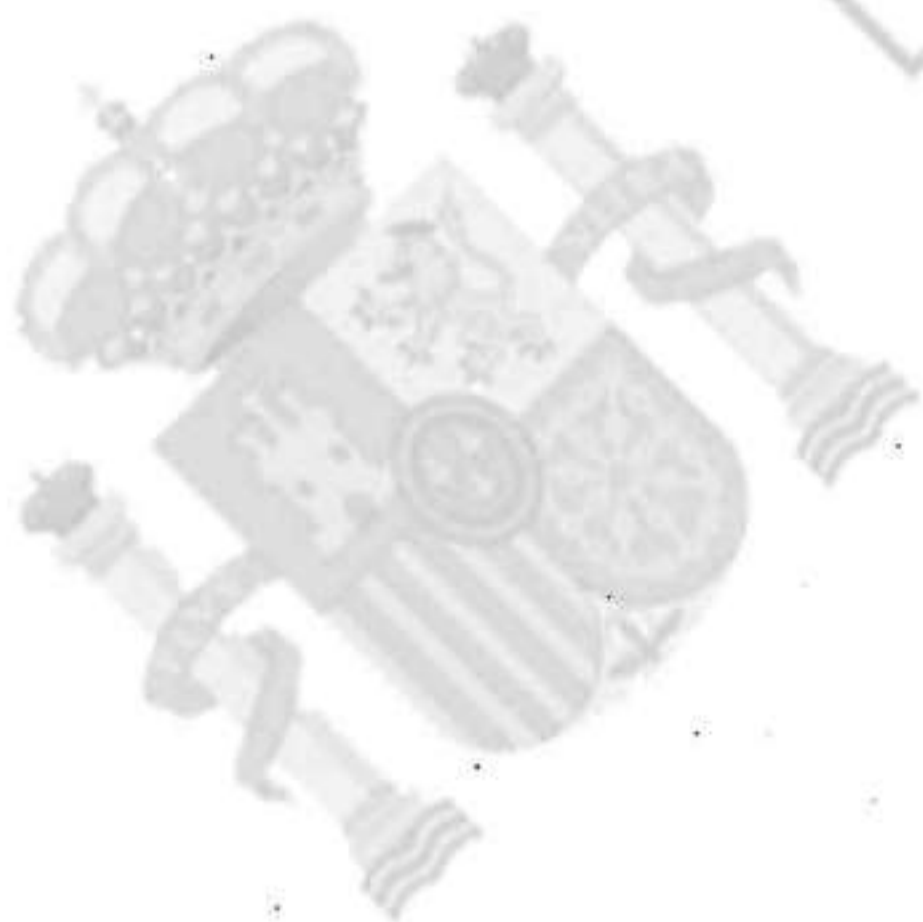
Recordo un moment d'intensa emoció viscut a Petx.

Els camarades de la Lliga dels Comunistes ens van demanar si volíem visitar a casa seva una dona albanesa, el

fill de la qual va formar part de les Brigades Internacionals i, ferit al front, va morir en un hospital de Barcelona. Hi vam anar.

La dona albanesa ens va acollir en companyia d'unes germanes i dels cunyats, i de nebots. En una paret de menjador hi havia el retrat endolat del fill mort. Ens van oferir cafè. El menjador es va omplir de seguida de gent del barri. No trobo paraules adequades per a explicar aquest moment, que degué durar unes dues hores.

Aquella mare iugoslava, de nacionalitat i llengua albaneses anava cap als vuitanta anys, o els havia passat. Però encara se la veia ben àgil i sobretot lúcida. Se sentia orgullosa de la nova Iugoslàvia, per la qual també havia lluitat el seu fill en anar a combatre a Espanya. I esperava... Esperava poder veure el triomf dels espanyols i visitar Barcelona, trobar l'hospital on va morir el seu fill i el cementiri on va ésser enterrat.

MINISTERIO
DE CULTURA

PROBLEMES DELS CAMPEROLS LLETERS

per Ramon Pagès

El sector lleter està en l'actualitat.

A la premsa legal han aparegut moltes notícies sobre la lluita dels lleters contra l'explotació dels monopolis, sobre les mesures dels industrials per a intensificar l'explotació dels camperols i, sobretot, sobre l'estraperlo i l'adulteració de la llet de què és víctima el poble consumidor.

Així hem sabut

- Que els lleters del Nord van mantenir una VAGA durant més d'un mes contra els monopolis, per un preu just de la llet. D'aquesta VAGA s'en va dir "La Guerra de la Llet". Va ésser la primera gran lluita dels pagesos contra l'explotació monopolista. Els industrials i el Govern van voler fer fracassar la vaga mitjançant la importació de llet. Però a Navarra uns grups de camperols van deturar els camions cisternes i en certs casos la llet importada va ésser escampada per la carretera.

- Que els pagesos de Salamanca van organitzar protestes l'estiu passat perquè els industrials que els compraven la producció de llurs vaques no anaven a recollir-la. I aquesta criminal activitat dels monopolis lleters va ésser totalment secundada pel Govern, el qual, mitjançant el Governador, va enviar la guàrdia civil a detenir uns pagesos que, en senyal de justa protesta, llençaven la llet al riu.

- Que els vaquers sevillans es van oposar al robatori quan la Central Lletera Sevillana els volia imposar un pagament de 15.000 pessetes per cada vaca en producció en tant que aportació social forçosa a allò que els monopolistes sevillans del sector en diuen "Central Lletera Cooperativa" (!), sota l'amenaça de no admetre la llet dels que no es comprometessin a efectuar el dit pagament. Malgrat les protestes, per a evitar l'arruïnament, van haver de pagar 7.000 pessetes per vaca perquè la central lletera els assegurés la re-

collida de la llet. Però allò que ningú no assegura als companys vaquers sevillans ni als d'enlloc és un preu just de la llet.

- Que a moltes comarques de Galícia ja fa mesos que als camperols no se'ls recull la producció, que han de llençar-la o donar-la al bestiar. I això és molt més greu perquè, quan el Govern va fer campanya per augmentar la producció de llet, van comprar més vaques, el mateix que hem fet molts vaquers de les comarques lleidatanes, per la qual cosa vam haver de recórrer a crèdits.

- Que en alguns casos, en recollir la llet dels productors de les comarques de Girona, el mes de novembre, va baixar el preu al productor de 0,75 a 1,51 pessetes el litre en relació al preu que es venia pagant. En aquest sentit, la premsa també ha reflectit les queixes d'alguns companys de les valls d'Astúries.

La teoria dels EXCEDENTS, que el Govern i els monopolis brandeixen per a justificar tot el mal que ens han fet és falsa:

A la premsa s'ha reconegut prou que el consum de llet a Espanya és baix. Són moltes les famílies que no en prenen o que només en compren per als nens o els malalts; també ho reconeix el Govern i, com que sap que la llet és un aliment de primera categoria i que la majoria dels nens espanyols no en prenen donat el baix nivell de vida de la població obrera,

va posar en marxa allò de les ampolletes de llet a les escoles nacionals, on van els fills de la gran majoria del poble treballador.

El consum de llet augmentaria força si no fos tan cara a les tendes, on es ven entre 16,50 i 17 pessetes el litre, massa pessetes pels jornals que es guanyen.

I encara resulta que a més de vendre's a preus prohibitius per a un consum generalitzat, allò que molt sovint es ven als consumidors gairebé no es pot dir llet perquè es ven quasi completament desnatada i adulterada.

Per això molta gent no compra llet, l'aigua de l'aixeta és molt més barata!

I encara s'entén menys que els consumidors hagin de pagar la llet a aquests preus, si tenim en compte que, a més de la diferència de preu al productor, unes 10 pessetes l'hivern passat, amb el que es fan amb la venda de la mantega i de la nata elaborades amb la grassa que treuen de la llet, els monopolis cobreixen tot el cost d'elaboració i de l'envasat.

Els monopolis lleters exploten els camperols i estraperlegen amb les necessitats més elementals del poble consumidor. I quan els negocis els van malament a causa de tants abusos, llavors carreguen llur crisi a les espatlles dels camperols i dels obrers de llurs fàbriques.

A moltes comarques deixen de recollir la llet! Baixen els preus al

productor, obliguen els pagesos dels pobles més llunyans que els duguin la llet fins a la carretera principal, i deixen de comprar-la encara que sigui regalada per a no haver de tirar-la!

I el Govern que tiranitza el poble, còmplice i protector dels monopolis, tracta d'enganyar-nos amb multes per a "tapar els ulls", com la que van imposar a la Ram, que la recupera amb un parell de dies afegint aigua a la llet que compra i ven.

El Govern del poble faria una altra cosa amb els explotadors dels pagesos i traficants amb els aliments i la salut del poble:

Detindria els culpables!

Expropiaria l'empresa i la posaria sota la direcció d'una Comissió formada per representants dels consumidors, dels pagesos productors de llet i dels treballadors de la fàbrica.

LES COOPERATIVES LLETERES:

A les nostres comarques, igual que a moltes regions i províncies de la resta del país, molts camperols lleters ens hem agrupat en cooperatives per tal de defensar-nos de l'exploració dels monopolis i amb la sana intenció de suprimir els intermediaris entre el productor i el consumidor, obtenir més bon preu per a la nostra producció i assegurar la venda de la llet.

Cap als anys 57-60, a les comarques lleiditanes se'n van crear moltes, les quals es van unir a les ja

veteranes de la Seu d'Urgell i de Sort. Podem citar les de Bellvís, Molterusa, Vallfogona de Balaguer, Almacelles, Pobla de Segur, Mossost, Vella, Puigcerdà..., i darrerament la nova de la Seu d'Urgell a més de la del Pirineu.

En la pràctica, la majoria només han estat i són encara organitzacions per a recollir la llet dels seus associats i intentar d'aprofitar-se de la "competència entre els industrials lleters per tal de fer-se-la pagar el millor possible. Però a l'hora de la veritat, tant si han diversificat les vendes entre diversos compradors com si s'han lligat a algun monopoli amb contracte d'exclusivitat, sempre han estat en mans dels monopolistes i expoliades sota l'amenaça de quedar-se sense saber què fer amb la llet.

El preu, sempre el marquen els monopolistes. Algunes cooperatives han esdevingut quasi filials d'algun monopoli lleter: la de Mossost està lligada a Paidó, la de Sort a Ram, la de Puigcerdà també a Ram, la de Vallfogona a Letona... (I això és el que s'ha cercat amb la "Ley de Agrupaciones de Productores Agrarios", que tant van gallejar l'estiu passat. Volen que nosaltres i les nostres cooperatives trebalem estretament sotmesos a un monopoli per a poder explotar-nos d'una manera més ordenada i perfecta).

Les cooperatives, i amb elles nosaltres, es troben limitades i sotmeses al capital monopolista i financer.

El robatori dels monopolis industrials i comercials que dominen el mercat i els interessos que han de pagar al capital financer xuclen el marge que podria quedar a les cooperatives.

Per poques inversions que hagin fet, les cooperatives lleteres treballen per a pagar els interessos bancaris.

Veiem uns exemples d'expoli monopolista de les cooperatives lleteres i dels camperols:

1.-El cas de la "Quiebra de Marinete". En combinació amb el capital financer i el beneplàcit del Govern van robar llet, l'any 1968, per uns 10 milions de pessetes. Entre els perjudicats es trobaren els camperols de les cooperatives de Sort i d'Almaceilles. Es van declarar en "quiebra" i així, ja no van haver de pagar! I el cert és que tants litres de llet ni es varen evaporar ni van ésser llençats al riu. Ara, els lleteres han de pagar els deutes de les cooperatives per tot el que se'ls ha robat.

2.-A les èpoques de més abundància de llet, regularment per la primavera, els monopolis, en compte de competir per fer-se amb el control de determinades comarques, es confabulen i es respecten les respectives zones d'influència. Així imposen preus baixos amb l'amenaça de no donar-hi sortida. Per exemple, el comentari del President a l'assemblea de la Cooperativa de la Pobla de Segur: "nosaltres no hem hagut de tirar la llet, però hem venut partides importants a

preus de fins a 1,50 pessetes el litre."

Aquestes són les lleis del mercat on els monopolis capitalistes tenen llibertat i poder per a explotar i expoliar el poble treballador. Ells en diuen mercat lliure, competència i llei de l'oferta i la demanda.

Aquest mercat i aquest funcionament de l'economia només serveix als capitalistes. Així, el capital es concentra cada cop més en menys de mans.

Amb tots aquests problemes i amb les dificultats de les cooperatives lleteres, es normal que molts de nosaltres estiguem disgustats i que desconfiem de la cooperativa que tants esforços ens ha costat. I que ens preguntem: Són bones, són dolentes, les cooperatives per als camperols?

Per a saber-ho, ens hem de fixar en la naturalesa de les cooperatives i en llurs diversos aspectes.

La Cooperativa és una organització nostra, creada per nosaltres, que ens uneix. Ha estat creada per a la defensa dels nostres interessos. Per la seva activitat i per la seva organització productiva són un gran avenc per al proveïment general. Aquests són els aspectes bons de les cooperatives, pel que fa als camperols i a llur aportació a benefici del poble.

Per què van malament la majoria de les cooperatives? Perquè els camperols associats en cooperatives són explotats igual que els que no són de cap? Per què es carreguen de deu-

tes i nosaltres els hem de pagar?

Això és així degut a l'aspecte contrari als nostres interessos i a les mateixes cooperatives pageses, consistent en el fet que moltes cooperatives es converteixen en la pràctica en instruments controlats pels monopolis per a explotar el treball camperol. I aquesta característica és imposada a les cooperatives.

Així resulta que els camperols:

- 1.-Paguen i financien les inversions de recollida i elaboració de la llet, amb el qual es carreguen una part dels costos i paguen els interessos del capital per les inversions efectuades.
- 2.-Quan una cooperativa està endeutada degut a les inversions i als robatoris "comercials" dels monopolis, és absorbida per alguna altra empresa, i els associats han de pagar els deutes i perden allò que era d'ells.
- 3.-Les cooperatives paguen poc més o menys els mateixos preus que els monopolis i, a vegades, encara menys. En part això és així perquè la cooperativa paga parcialment el cost de la recollida, la qual cosa repercuteix en el preu del producte per tal de finançar l'empresa i disminuir la seva dependència de crèdits bancaris.
- 4.-La majoria de camperols no saben el que passa a la cooperativa, no s'els informa amb detall i se'ls manté enganyats. Les cooperatives estan en mans d'uns quants membres de la Junta que gairebé no es can-

66

vien mai i dels quadres dirigents, teòricament funcionaris, estretament lligats als monopolis, als bancs i als organismes oficials. Es lliuren a aquesta gent i els serveixen per afany de riquesa i poder en comptes de posar-se al costat dels cooperadors i denunciar les maniobres i l'explotació dels monopolis.

A vegades, quan algún soci demana explicacions o manifesta un desacord, els dits dirigents l'acusen de "mal cooperador" o d'"ignorant". L'any passat en vam tenir un exemple en el butlletí de la Cooperativa del Pirineu on es publicà un article titulat: "socis aprofitats i mals cooperadors", en el qual, en comptes de denunciar els enemics dels camperols i de les cooperatives es dedicaven a culpar els pagesos dels mals de la cooperativa.

També sol ocórrer que els dits dirigents es preocupen de trobar bons llocs de treball a llurs parents i amics. Quan les cooperatives cauen en aquestes mans deixen de defensar els interessos camperols.

Per què degeneren les cooperatives i per què no hi ha menys camperols? Perquè el capital financer té el poder de l'Estat i mitjançant la DICTADURA FEIXISTA priva el poble de drets i de llibertat.

Així, per a reunir l'assemblea de la cooperativa cal el permís

del Governador i hi ha d'assistir un representant seu. Cal que el Governador aprovi la Junta que elegim. I el Governador pot anul·lar qualsevol decisió de l'Assemblea i fins i tot dissoldre la cooperativa si no se sotmet al seu control.

Les cooperatives no serviran plenament els nostres interessos mentre no tinguem **LLIBERTATS POLITIQUES.**

Mentrestant, per a oposar-nos a l'exploració dels monopolis cal que les Juntes ens informin de tot, que estiguin al servei dels camperols i de la cooperativa, que controlin els tècnics i denunciïn les maniobres dels monopolis i dels organismes oficials.

5. Els últims decrets del Govern sobre el sector lleter afavoreixen els monopolis, enganyen el poble consumidor i tendeixen a intensificar l'exploració dels leters.

El Ministre d'Agricultura i tots els propagandistes del capital monopolista han escridassat molt dient que tot va molt bé i que el pròxim any lleter se'ns pagarà 25 cèntims més el litre de llet.

Però això és per una banda un insult i per una altra no és veritat.

Tot s'ha apujat; el cost de la vida: aliments, vestit, calçat, transport, escoles, electricitat...; el cost de la producció de llet: els adobs, els pinsos, les vaques, els impostos...

TOT S'APUJA I EN REALITAT, ARA, DES DEL MES DE MARÇ, ENS REBAIXEN EN UNA PESSETA EL PREU DE LA LLET. Ja ens ho han anunciat. Diuen que són els preus d'estiu. Com si a l'estiu les vaques no mengessin i no ens donessin feina.

D'altra banda, no és veritat que ens augmentin un ral el preu de l'any passat, perquè ara ens exigeixen llet de 3,1 graus de grassa i no llet de tercera com els anys passats. Així ens estafen 10 cèntims i l'augment és només de 15 cèntims per litre.

Divideixen Espanya en zones lleteres i marquen els preus segons les zones.

PREUS MARCATS PEL GOVERN

	Estiu	Hivern
<u>Zona I</u>		
Galícia, Astúries, Euscadi, Navarra Santander i Lleó.....	7,75	8,75
<u>Zona II</u>		
Extremadura, part de Castella la Vella i gairebé tota la Manxa.....	8,--	9,--
<u>Zona III</u>		
Aragó i la resta de províncies caste- llanes.....	8,50	9,50
<u>Zona IV</u>		
Províncies de Càdiç, Huelva, Sevilla, Córdoba i LLEIDA.....	8,75	9,75
<u>Zona V</u>		
Resta de Catalunya, Múrcia, País Valencià Illes Balears i resta d'Andalusia.....	9,--	10,--
<u>Zona VI</u>		
Canàries.....	9,--	9,75

Un segon decret diu que ara ven-
dran als consumidors una llet millor
de 3,1 graus. De fet reconeixen que
han estat estafant el poble consumi-
dor. Ens volen fer creure que ho fan
pel bé dels consumidors, però a conti-
nuació el decret diu ben clar que es
tracta només d'una mesura provisio-
nal per tal de donar sortida a la
molta mantega que tenen acumulada
els monopolis, és a dir, per tal que
la puguin vendre a bon preu... I un
cop fet el negoci de la mantega tor-
naran a desnatar la llet amb l'auto-

68

rització que els en donarà un nou
decret.

I el Govern deixarà de donar als
nens de les escoles la llet d'un
grau i mig de grassa. Així ho deter-
mina el decret governamental.

No creguem que els monopolis re-
galin res. La millor llet que ara
vendran ens la fan pagar als campe-
rols rebaixant-nos-en el preu.

6.-Els monopolis lleters i el Govern
feixista de tots els monopolistes
i banquers són els nostres ene-
mics.

Queda prou clar amb tot el que acabem de dir.

Avui, el problema primordial dels lleters és l'exploració dels monopolistes.

Per a oposar-nos-hi, ens cal unir-nos i desenrotllar lluites massives. Així ho van fer els vaquers de les províncies del Nord durant la seva vaga de la llet. Gràcies a la vaga, i per a evitar que es generalitzés l'oposició dels camperols, el Govern i els monopolis no van tenir més remei que augmentar el preu de la llet al productor. Amb la dita vaga, va començar la GUERRA DELS LLETTERS contra els monopolis. Va ésser una gran victòria per a tots els lleters. Però diem que va començar perquè el camí de la lluita unida de masses és l'única sortida que tenim per a enfrontar-nos amb l'exploració.

HEM DE LLUITAR UNITS I EN MASSA:

Per un preu just que cobreixi els costos i la feina!

Per obligar que comprin tota la producció, que cap lleter no l'hagi de llençar!

Perquè la recollida sigui assegurada a tots els pobles i pel compte dels monopolis lleters!

Perquè venguin al públic llet pura i a un preu mínim, que tothom pugui comprar els litres que necessita!

Els camperols lleters - que sabem el que costa de produir-la - i els representants del poble consumidor hauríem d'ésser els qui fixessin el preu de la llet!

Maig del 1973

EL RÈGIM: ni interès ni capacitat per frenar els augments de preus per G.E.

L'augment oficial del cost de la vida en els vuit primers mesos d'enguany ha estat del 9%. A l'agost especialment els preus s'han vist llançats a pugues espectaculars, sobretot en alimentació. Els preus industrials i de primeres matèries igualment estan tenint forts augments.

Al pas que anem algunes revistes especialitzades preveuen un augment, partint de les estadístiques oficials, del 15 al 18%. Això amb els criteris oficials sempre discutibles! Com que els augments afecten sobretot a productes de primera necessitat, la classe obrera i les masses populars en general carreguen encara més amb el pes d'aquests augments. Així l'alimentació ha pujat en un 7,5 només en els sis primers mesos i en un 15% de juny de 1972 a juny de 1973.

Causes i responsables.

Estem en efecte en un procés d'inflació galopant. I a Espanya més que a qualsevol altre país europeu. En una situació mundial d'inflació generalitzada on apareix que els Estats Units no volen abandonar la seva primacia econòmica i monetària i on el gran capital internacional tem de preconitzar una política estabilitzadora que podria desencadenar conflictes aguts dins dels països i entre ells. En un món on l'anomenada crisi mundial de l'energia i les primeres matèries amaga la resistència de les grans companyies a abandonar part dels guanys als països productors, Els sagnants fets de Xile són una prova dramàtica del que diem.

La crisi monetària internacional que esclatà amb la devaluació del dolar de 1971 no està resolta i no sembla que mides estrictament monetàries puguin resoldre-la.

Però a aquestes raons generals, que repercuteixen a Espanya més que no ho admet el règim -l'acumulació especulativa de divises, la crisi de la soja, en són exemples- cal afegir-ne d'altres.

El caràcter ridícul de la dependència del règim respecte de la política monetària i exterior nordamericana, la seva incapacitat de negociació en defensa dels interessos generals d'Espanya davant del Mercat Comú, augmenten la inestabilitat econòmica i afavoreixen la inflació.

El gran capital lligat al règim té interès a accelerar la seva rapinya. La política econòmica adoptada afavoreix els seus designis. Les pugues de preus, aparentment sotmeses a aprovació oficial han estat acceptades si corresponien a sectors a mans dels grans monopolis: ferro, ciment electricitat, per exemple. El mateix Estat, escàs de finançació, augmenta sense vergonya els preus dels serveis i productes públics, en comptes d'acudir a una reforma fiscal progressiva o simplement a l'aplicació de la seva pròpia legislació tributària. Qui es pot creure que a Barcelona només hi hagi -així consta oficialment- 400 persones que guanyin un milió, o més, de pessetes l'any? En canvi la Seguretat Social actua com un impost més, tant al camp com a la indústria i als serveis. Els sectors latifundistes i reaccionaris del camp a través del FORPPA xuclen milions i milions sense per això solucionar -al contrari, retardant-ne la solució- els problemes del camp; en el cas dels pebrots de Navarra, intervenint quan els enfrontaments ja s'havien produït.

Falses solucions.

Ara el govern Carrero ha declarat que tallaria els augments de preus de productes bàsics. Però es tracta de disposicions de difícil compliment i semblants a les teòricament adoptades fa un any, les quals no han impedit la inflació. El règim les voldrà utilitzar per imposar la congelació salarial en les revisions de convenis. Les pròpies institucions tolerades pel règim (Amas de Hogar, Amas de Casa, etc.) posen de manifest la dificultat de mantenir la congelació de preus. Les causes són fondes i no les pararan els controls administratius.

La manca de flexibilitat i de capacitat d'elaboració en un moment d'indecisió política per part del règim es mostra també en la mala gestió de les divises, l'acumulació de les quals, serveix en les actuals circumstàncies com a via d'inflació interna i de finançament de tercers. Durant els darrers anys han transformat el país -a través d'una política liberal d'importació de capitals i proteccionista d'importació de productes- en un feu del capital estranger, el qual sovint no s'ha preocupat d'importar tècniques sinó d'apoderar-se del mercat.

Com a paradoxa, exportem simultàniament treballadors i capital quan el país exigeix encara un fort esforç industrialitzador. Estem en un procés de subdesenrotllament relatiu i d'augment de la dependència.

Per frenar l'especulació: demandes salarials.

El caràcter feixista del règim contribueix, per manca de discussió democràtica i de sindicats de classe, a agreujar la inflació.

En efecte, en general els augments salarials no tenen en ells mateixos una significació inflacionista i en el cas actual ningú no s'atreveix a atribuir-los els augments de preus. Al contrari, els augments de sous estimulen la modernització industrial i l'ampliació de la base material de la indústria i disminueixen les tendències especulatives.

Les demandes salarials són per tant, ensems que instrument de defensa de la classe obrera, peça central en la política alternativa que la classe obrera i el poble han de dur a terme en aquest moment en contra de l'expoliació inflacionista. Les demandes salarials estan avui per altra banda estretament vinculades a la lluita per les organitzacions sindicals i de classe i contra la repressió.

Cal per tant des d'ara:

Denunciar els responsables de l'encariment de la vida: el règim, els grans monopolis, els terratinents del FORPPA, l'imperialisme internacional.

Sortir al pas dels intents de carregar la responsabilitat als petits agricultors i comerciants i a les demandes salarials.

Demandar augments de sou de l'ordre d'un 20 a un 25% com a mínim.

Luitar per les llibertats sindicals, pel dret d'assemblea i contra la repressió als càrrecs i dirigents obrers.

MINISTERIO
DE CULTURA

«Hay un mensaje escrito en las paredes...»

RÈQUIEM PER PABLO NERUDA

per Ramon Roig

Fa dos anys, en aquesta mateixa revista (NOUS HORIZONS, nùm. 23, 3r. i 4t. trim. de 1971), expressàvem la nostra alegria per la concessió del premi Nobel a Pablo Neruda; ara ens toca de plànyer la seva mort, esdevinguda en uns moments ben tràgics per al poble xilè; un altre contrast amb el clima de dos anys enrera, aleshores en ple esclat de la Unitat Popular.

Pablo Neruda no ha pogut tenir una "bona mort". I no ho dic pas per les circumstàncies patològiques, les quals de tota manera han segat la vida d'un home que no era un ancià, sinó pels esdeveniments de què ha hagut de ser testimoni aquestes últimes setmanes. Des de l'onze de setembre -una data amb vocació de derrota!- s'ha implantat a Xile un règim feixista, derrocant per la força les autoritats constitucionals, amb el president Allende al capdavant. Tot seguit, el "nou ordre" inicià la persecució dels militants dels partits populars, dels sindicalistes, dels demòcrates. Empresonaments, tortures, afusellaments. El cicle infernal de la repressió feixista que tan bé coneixem a casa nostra.

Els fets que afligeixen Xile, des de l'heroica mort de Salvador Allende -de qui Neruda era amic personal- fins a les últimes "gestes" dels militars -escorcoll sistemàtic dels barris obrers, entrada a les fàbriques, aplicació de la "lleï de fugues", etc- no podien sinó accelerar el desenllaç de la seva malal-

tia, en un home de provada sensibilitat civil com Neruda.

A què venen, doncs, els voltors, sinó a profanar el seu cadàver? Encara que la Junta usurpadora tingui el cinisme de proclamar tres dies de dol nacional i que Neruda era "un hombre que ha dignificado a nuestro país en el mundo literario", encara que el diari madrileny "ABC" deixi astorats els seus lectors amb un aparatós servei necrològic i l'anomeni "gloria de la literatura hispànica" (tretze dies després d'haver aplaudit amb entusiasme delirant el cop d'estat), no ens enganyem. Feia molts anys que Neruda sabia on eren els seus enemics, els enemics de les classes populars: els oligarques capitalistes, els lacais de l'imperialisme, els ideòlegs de sistemes caducs.

Tanmateix, precisament per això, per haver sabut escollir la via correcta, molts anys enrera, Neruda, lluitador comunista i poeta universal, no ha mort, tal com preveia en uns versos memorables de 1949 que val la pena de reproduir:

Yo no voy a morirme. Salgo ahora
en este día lleno de volcanes
hacia la multitud, hacia la vida.
Aquí dejo arregladas estas cosas
hoy que los pistoleros se pasean
con la "cultura occidental" en brazos,
con las manos que matan en España
y las horcas que oscilan en Atenas
y la deshonra que gobierna a Chile
y paro de contar.

Aquí me quedo
con palabras y pueblos y caminos
que me esperan de nuevo, y que golpean
con manos consteladas en mi puerta.

Són versos del Canto General: llegir o rellegir aquest llibre singular, una de les grans peces de l'èpica universal, és sempre un exercici ple de sorpreses, d'imprevistos. Per ell Pablo Neruda viurà sempre entre els qui lluiten per l'alliberament de l'home, per la democràcia i pel socialisme.

LAS SATRAPIAS

Nixon, Frei y Pinochet,
hasta hoy, hasta este amargo
mes de septiembre
del año 1973,
con Bordaberry, Garrastazu y Banzer,
hienas voraces
de nuestra historia, roedores
de las banderas conquistadas
con tanta sangre y tanto fuego.
Encharcados en sus haciendas,
depredadores infernales,
sátrapas mil veces vendidos
y vendedores, azuzados
por los lobos de Nueva York.
Máquinas hambrientas de dólares,
manchadas en el sacrificio
de sus pueblos martirizados,
prostituidos mercaderes
del pan y del aire americanos.
Cenagales, verdugos, piara
de prostibularios caciques,
sin otra ley que la tortura
y el hambre agotada del pueblo.

Pablo Neruda

Declaració de la Permanent de l'A.C. sobre els 113 detinguts

L'ASSEMBLEA DE CATALUNYA us informa:

El diumenge dia 28, 113 persones, de tot Catalunya - obrers, pagesos, mestres, advocats, metges, enginyers, aparelladors, llicenciats, estudiants, capellans, etc.- conegudes per la seva significació, reunides pacíficament a l'Església de Sta. Maria Mitjancera de Barcelona, foren detingudes violentament per la policia que, pistola en mà, penetrà en el recinte religiós. Incomunicades a diverses comissaries de Barcelona, rigorosament interrogades, corren el perill de ser processades acusades de reunió il.legal i pertànyer a l'Assemblea de Catalunya.

La comissió Permanent de l'Assemblea de Catalunya, reunida en sessió urgent, davant la gravetat d'aquests fets, fruit d'un règim dictatorial que ens nega el mínim exercici de les llibertats democràtiques i nacionals i que, esgotat políticament, es mostra incapaç de governar com no sigui mitjançant una brutal repressió, reafirma la necessitat d'una àmplia mobilització de tot el nostre poble al voltant dels quatre punts de l'Assemblea de Catalunya.

- 1.- AMNISTIA GENERAL PELS PRESOS I EXILIATS POLITICS.
- 2.- LLIBERTATS DEMOCRATIQUES FONAMENTALS, INCLOSA LA SINDICAL, DE MANIFESTACIO I DRET DE VAGA.
- 3.- RESTABLIMENT PROVISIONAL DE L'ESTATUT DE 1932, COM A VIA PER ARRIBAR AL PLE EXERCICI DEL DRET D'AUTODETERMINACIO.
- 4.- LA COORDINACIO DE L'ACCIO DE TOTS ELS POBLES PENINSULARS EN LA LLUITA DEMOCRATICA.

Cridem en aquests moments a posar en peu tots els sectors socials progressius i democràtics de Catalunya per tal d'aconseguir la immediata llibertat de tots els detinguts de Sta. Maria Mitjancera sense que sobre ells caigui després cap sanció penal o econòmica. Donem suport i fem convergir unitàriament les primeres lluites que el nostre poble ha emprès: assemblees aturs a les empreses (com a la SIEMENS de Cornellà), accions de tot tipus a la Universitat, barris i comarques; les gestions que el Col.legi d'Advocats i d'altres han fet a les autoritats, etc.

Especialment cridem les jerarquies de l'Església catalana que, fent ús dels drets i deures que els són propis, denunciïn la violentació armada del recinte religiós, reivindicuin el dret de reunió i exigeixin la llibertat de tots els detinguts.

Aquests fets no es poden deslligar dels actes repressius que el règim ben conscientment reitera en aquest últim període - procés als treballadors de la Tèrmica, procés 1.001 contra Camacho i els seus companys, judici als advocats laboralistes, etc.

Lluitar contra aquesta repressió i per la llibertat dels detinguts exigeix convertir aquest combat en una ferma expressió de la voluntat de tot el nostre poble per acabar amb la dictadura i aconseguir les llibertats polítiques i nacionals.

CATALANS, EXIGIM:

LA LLIBERTAT IMMEDIATA DELS DETINGUTS !

LA LLIBERTAT PER AL NOSTRE POBLE !

Catalunya, 30 d'octubre del 1973

COMISSIO PERMANENT DE L'ASSEMBLEA DE CATALUNYA

MINISTERIO
DE CULTURA

Els 113 al poble de Catalunya

Els 113 detinguts a Sta. Maria Mitjancera fem la següent declaració - a la qual s'adhereixen altres presos polítics de Barcelona - adreçada a l'Assemblea de Catalunya, i a través d'ella a tot el poble, en ocasió del segon aniversari de la primera sessió de l'Assemblea de Catalunya.

Ens acusen de constituir la Comissió Permanent de l'Assemblea i creuen que empresonant-nos poden endarrerir la lluita del nostre poble per la llibertat i l'enderrocament de la dictadura. La nostra detenció ha desvetllat una resposta popular molt ampla i ha demostrat que l'Assemblea de Catalunya no és un grup format per unes persones o altres, sinó que la formen la gran majoria dels sectors democràtics de Catalunya. L'Assemblea de Catalunya no pot ser posada a la presó perquè és al carrer.

Interpretem les múltiples accions i altres proves de solidaritat de què hem tingut notícia - a les fàbriques, als barris, a comarques, dels col·legis professionals, per part d'amplis sectors de l'Església Catalana, dels estudiants, etc., - no solament com una prova de solidaritat envers nosaltres, sinó també com un refermament de l'adhesió popular a la lluita per les llibertats democràtiques i nacionals que l'Assemblea de Catalunya expressa en els seus 4 punts programàtics:

- 1.- La consecució de l'Amnistia general pels presos i pels exiliats polítics.
- 2.- L'exercici de les llibertats democràtiques fonamentals: llibertat de reunió, d'expressió, d'associació - inclosa la sindical - de manifestació i dret de vaga, que garanteixin l'accés efectiu del poble al poder econòmic i polític.
- 3.- El restabliment provisional de les institucions i dels principis configurats en l'Estatut de 1932, com a expressió concreta d'aquestes llibertats a Catalunya i com a via per arribar al ple exercici del dret d'autodeterminació.
- 4.- La coordinació de l'acció de tots els pobles peninsulars en la lluita democràtica.

Des del 7 de novembre de 1971, aquests punts han estat presents en les nombroses lluites unitàries dutes a terme per diferents sectors del nostre poble i els han donat coherència i sentit polític convergent.

L'enfortiment de l'esperit solidari registrat aquests dies tant al carrer com a la presó és la millor garantia que el camí d'unir tots els sectors democràtics i antifeixistes en la lluita contra la dictadura es bo i ens portarà a la conquesta de les llibertats democràtiques i nacionals de Catalunya.

VISCA L'ASSEMBLEA DE CATALUNYA !

Barcelona, 7 de novembre de 1973

MINISTERIO
DE CULTURA

